LIETUVIŲ

DIENOS

SUKAKTUVININKAS KUNIGAS JONAS BOREVIČIUS, S.J.

1980 M. GRUODŽIO MĖN.

LITHUANIAN DAYS

DECEMBER 1980

L I E T U V I Ų

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1980, gruodis — No. 10 (309)
December, 1980 — Nr. 10 (309)

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $1.80 — **Single Copy $1.80**

Prenumerata $18.00. Kanadoje $20.00
Subscription $18.00 Per Year. Canada $20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription $30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRSELIAI / COVERS

FRONT COVER

REV. JONAS BOREVICIUS, S.J.

Born on December 6, 1906, in Alytus, Lithuania, he received his primary and secondary education there. Having joined the Jesuit Society, he earned a degree in Philosophy in Valkenburg, Holland in 1932 and a subsequent degree in theology in 1938. In addition, he studied social sciences at Munster, Germany and Louvain, Belgium.

From 1932 to 1934, he founded and directed a pedagogical institute in Tallin, Estonia, and taught at a Russian high school. During the German occupation of Lithuania, he was chaplain of the Commerce Institute in Siauliai, and, in addition, rector of St. Ignatius church from 1942.

In 1945-46, he was chairman of the Lithuanian Refugee Committee in Switzerland, a chaplain, a collaborator in the charitable society **Caritas**, and a member of the International Refugee Cultural Committee.

Rev. Borevicius arrived in the U.S. in 1946 and was a founder of the Jesuit Center. From 1948, he was the business administrator for the Lithuanian Jesuit Society and in 1952-53, the spiritual advisor to the Lithuanian student organization "Ateitis." He has performed the same function since 1949 for the student and alumni chapters of this organization in Chicago.

He has written a Christmas play in Estonian and contributed to numerous Lithuanian newspapers and periodicals.

PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI

Su šio L.D. numeriu siunčiame vokelių prenumeratos atnaujinimui. Jeigu jau esate užsimokėję už 1981 metų prenumeratą, nekreipkite dėmesio į tuos vokelius. Mums truktų daug laiko išskirti iš adresuotų siuntimo vokų, sugrupuotų pagal Zip numerius.

Šiais metais prenumeratų kainą paliekame tą pačią—$18.00 amerikoniškų dolerių ir $20.00 Kanadiškų dolerių. Garbės prenumerata $30.00.

Prašytume tėvų užsakyti L.D. savo vaikams ir žentams, nor jie ir nebūtų lietuvių kilmės. Jų naudai mes turime sustiprintą anglų dalį, taip pat duodame fotografijų paaiškinimus lietuvių ir anglų kalbomis.

—Leidėjas

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Pal.

Jurgis Gliauda—Daryti gera—mano gyvenimo šūkis 3

Anatole France—vertė P. Gaučys, Balazaras 7

K. Dubysa—Gyvosios lietuvybės poezija "Žirgeliai" 10

P.J.—Dailininko Juozo Bagdono paroda Kultūros Židiny 12

E. Ribokienė—Didinga "Laisvės Varpo" rudens šventė 26

ENGLISH SECTION

Rev. Jonas Borevicius, S.J. 2

Being from There by Margis Matulionis 16

Newest English Books on Lithuania 16

Cards Keep the Christmas Tradtions Alive, by Ruta Skirius 17

Human Rights Advocate Sakalys in Madrid 18

On Lithuanians as Political Animals 19

School in Lithuania—A Factory of Atheistic Indoctrination 19

Father Sigitas Tamkevicius 20

Balys Gajauskas Offered Freedom 20

President Carter Makes Position On Lithuania Known 20

L.D. SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Šiais metais Kalėdinius ir Naujų Metų sveikinimus išdėstome per tris numerius—lapkričio, gruodžio ir sausio mėnesius.

Priežastis yra tokia, kad kai visus sveikinimus sudedame į vieną numerį, permažai lieka vietos kitai medžiagai, be to, ne visus sveikinimus gauname laiku.

Prašytume visus lietuvius profesionalus, veikėjus, prekybininkus prisiųsti savo sveikinimų Naujų Metų proga. Nenustatome kainos—gali būti $10 ar daugiau. Ypatingai norėtumt gauti L.D. skaitytojų profesionalų—gydytojų, advokatų ir kitų sveikinimų.

"200,000,000 and Lithuania"

Algirdo Gustaičio antroji šios brošiūros laida, su Indo-Europiečių kalbų "medžiu" paskutiniame puslapy. Tai naudinga mūsų laisvės propagandai knygelė, nes kaupia nemažai informacijos apie Lietuvos vargus praeity, apie jos galybę ir apie komunistų vergovę bei rusinimą dabartiniais laikais; ypač svarbus ir aktualus skyrius apie rusinimą, nes tai S.O.S. šauksmas mūsų brolių dabar, okupanto spaudžiamų.

Knygos kaina $1.50, gaunama LD knygyne.

Švenčiant kunigo Jono Borevičiaus 25 metų kunigystės sukaktį 1962 metais Montrealyje, Kanadoje. Iš kairės, kun. dr. F. Jucevičius, prelatas dr. A. Bačkis ir kunigas Jonas Borevičius, S.J.

Celebrating Rev. J. Borevicius' 25th anniversary in the priesthood, Montreal, 1962. From left: Rev. J. Jucevicius, Ph.D., Msgr. A. Backis, Ph.D., and Rev. Jonas Borevicius, S.J. —Photo by Jony Laurinaitis

DARYTI GERA – MANO GYVENIMO ŠŪKIS

Sukaktuviniai kunigo Jono Borevičiaus, SJ metai

Kas mūsų visuomenėje nepažįsta tos visuomenės gėriui atsidavusiojo darbuotojo kunigo Jono Borevičiaus, SJ arba nėra apie jį girdėjęs? Jį pažįsta visi ir jis pažįsta visus. Jis yra artimas ir savas čikagiečiams, bet jis artimas ir montrealiečiams, ir Kalifornijos lietuviams, ir Šveicarijoje gyvenusiems pabėgėliams lietuviams, ir buvusiems šiauliškiams... Jo vardo sinonimas sukelia minty neišsenkamos energijos ir kietų įsipareigojimų vienuolio vaizdą. Gera visuomenei, kurios tarpe yra jos idėjinio gerinimo *spiritus movens* (judintojas), nors dažnai šios privilegijos visuomenė ir nerealizuoja, nesuvokia.

Neseniai Chicagoje Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje centro valdybos pirmininko Karolio Milkovaičio vadovaujamas komitetas, subūręs daug visuomeninių organizacijų, Jaunimo Centre surengė akademiją pagerbti kunigą Joną Borevičių, SJ jo visuomeninės veiklos dviejų šimtų metų proga! Tokia yra imponuojanti darbingų metų sudėtinė, sudėjus jo kunigavimo, skautavimo, ateitininkiškos, labdariškos, visuomeniškai-organizacinės veiklos metus.

Čikagiečiams jis žinomas kaip vienas aktyviųjų Jėzuitų Namų steigimo iniciatoriu. Jėzuitų Namai, garsusis Jaunimo Centras, yra lietuvių išeiviškosios sostinės visuomeninės veiklos širdis. Sukaktuvininkas buvo katalikų radijo valandos vadovas ir kalbėtojas, jis eruditas pamokslininkas, retorikos stilistas, neretai sunkiai sprendžiamų visuomeninių problemų arbitras. Religinių misijų atžvilgiu jis yra globalinis pamokslininkas, lankęs lietuvių kolonijas Šiaurės ir Pietų Amerikose, Centrinėje Amerikoje, Europoje, Australijoje. Todėl jis gerai pažįsta globalinio lietuvių išeivijos veido variantus.

Su dvasiškio pareigomis jis sėkmingai sulydė lietuvio patrioto - visuomenininko pareigas. Tai žmogus, kuris yra permanentinis geros akcijos avangardininkas. Akademijos metu jis pasisakė renginio dalyviams: noras daryti gera buvo ir bus mano gyvenimo šūkiu. Daryti gera yra mano gyvenimo tikslas. — Tais keliais išieškotais ir prasmingais žodžiais sukaktuvininkas nusakė savo gyvenimo filosofiją ir veikimo gaires.

Kunigas Jonas Borevičius, SJ yra organizatorius, sumanymų promotorius, aukš-

tas Jėzuitų ordino hierarchijos pareigūnas, jaunimo vadovas, ateitininkas ir šaulys, poliglotas ir... nepalyginamas golfininkas, skinąs laimėjimus žaliose pievose — toks yra portreto škicas.

1981 metais kunigui J. Borevičiui, SJ sukaks septyniasdešimt penkeri amžiaus metai, bet kas galėtų su tuo faktu sutikti? Visą savo gyvenimą sportuodamas (futbolistas, bėgikas, tenisistas, golfininkas), sukaktuvininkas ateina į šaunios sukakties metus kaip puikus atletas. Nuolatinis dvasinis kunkuliavimas dėl visuomeninės veiklos, dėl intelektualinio pasaulio rūpesčių, jaunai spindi jo žvilgsny. Jis kuklus, todėl visuomenė prabilo jo sukaktuvinių metų proga. Šiame visuomenės balse skamba pasitenkinimo gaida: prieš akis stovi pavyzdys, rodąs, kad optimistinė gyvenžiūra suformuoja pilną prasmės gyvenimą. Šiais laikais toks pavyzdys labai reikalingas: juk idealizmas vis labiau prarandamas, pragmatizmo šešėliai tirštėja.

Šiaulių Jėzuitų bažnyčios studentų choras su solistais koncerto metu 1943 metais. Pirmoj eilėj sėdi iš kairės: dirigentas J. Gaidelis, muzikas I. Vasyliūnas, operos solistė Zaniauskaitė, operos solistas Mažeika, muzikas Vainiūnas ir kun. J. Borevičius, SJ.

The student choir and soloists of the Jesuit Church of Siauliai at a concert in 1943.

Seated, first row, left to right: Conductor J. Gaidelis, Violinist J. Vasyliunas, Opera Soloists Zaniauskas and Mazeika, Pianist Stasys Vainiunas ,and Rev. Jonas Borevicius, S.J.

Tai buvo 1945 metais. Saulėtas gegužės sekmadienis mažame šveicariškame Adliswilio miestelyje. Apmaudas slėgė lietuvius pabėgėlius tarp kitų tūkstančių įvairiatautčių atbėgėlių iš gaisrais rūkstančios Vokietijos. Visi jie buvo prasiveržę į Šveicariją. Po dezinfekcinio karantino Winterthure, jie buvo internuoti dezinfekciniam karantinui didžiulio fabriko patalpose Adliswilvie. Buvo Motinos diena. Sekmadieninės katalikiškos pamaldos. Didžiulė salė vos besutalpino įvairių tautų maldininkus: lietuviai, lenkai, vengrai, čekai...

Šiai įvairiatautei maldininkų miniai pamaldas laikė ir pamokslą vokiškai pasakė atbėgėlis iš Vokietijos — kunigas Jonas Borevičius, SJ.

Jis guodė apsiverkusius žmones ir tikino: būtina tikėti Viltimi. Motinos dienos ženkle taip tikėtina, nes gimdydamas ir augindama vaikus motina gyvena Viltimi. Motina yra Meilė ir Meilėje visad spindinti Viltis.

Pamaldose buvo gėlių. Benamiai žmonės rado gėlių net karantino plote, kuris buvo nutryptas tūkstančių pėdų. Pamokslininko fone gėlės ant spontaniškai iškelto altoriaus sutapo su pamokslo teze: Viltis!

Vilties pasiuntinystė, vilties žodis kaip naujo gyvenimo statybos priemonė. Toks mano atmintin įstrigęs šviesus epizodas, iliustruojąs solenizanto gyvenžiūrą: daryti žmonėms gera.

Karantino tvaike pirmą kartą susitikau su kunigu Jonu Borevičium, SJ.

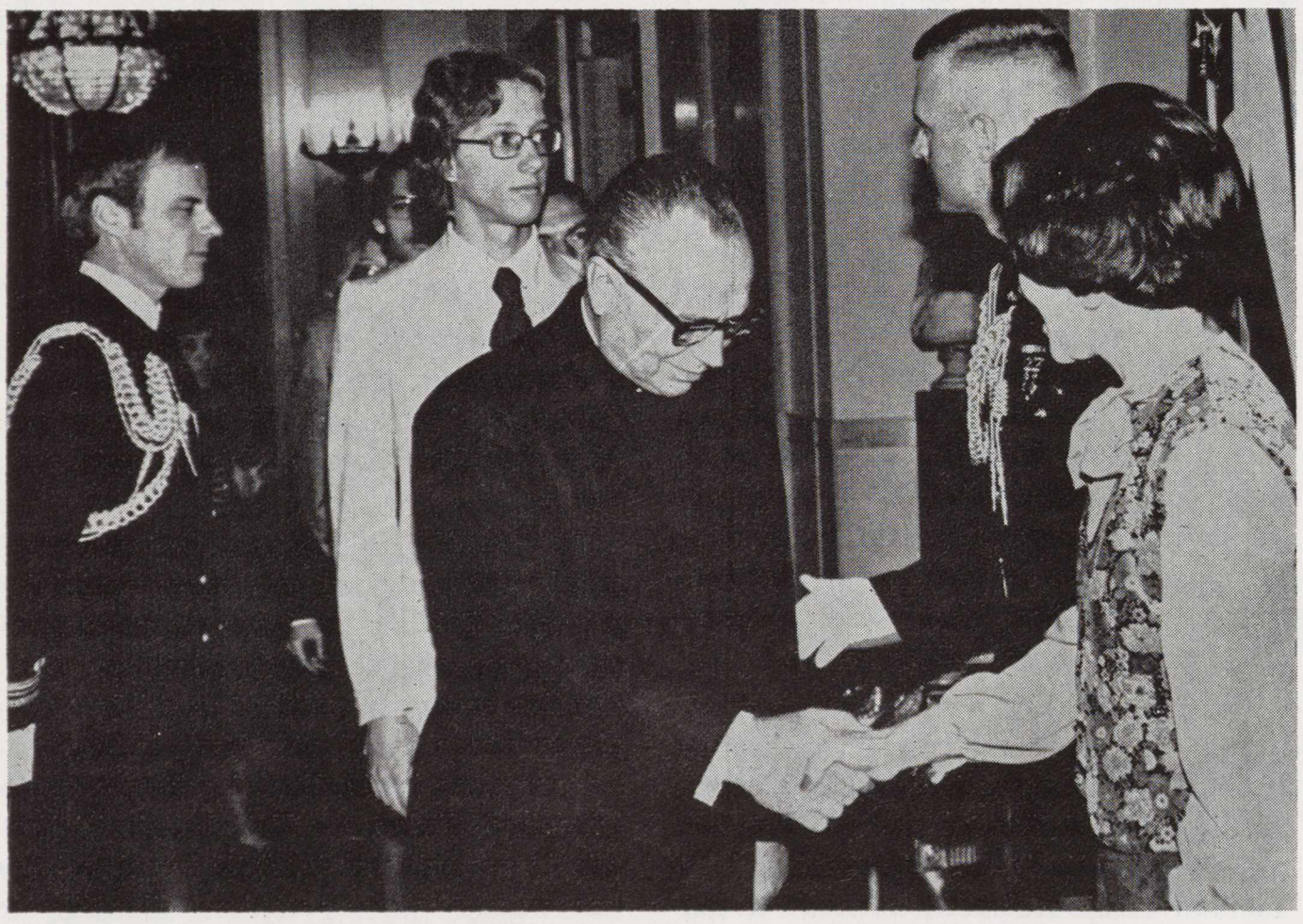

Susitikimas su p. Rosalyn Carter Lietuvių Bendruomenės delegacijos priėmime Baltuosiuose Rūmuose, Washington, D.C. 1978 m. lapkričio mėn. 20 d.

Rev. Borevicius, S.J., meets with Rosalynn Carter at a reception for the Lithuanian Community of USA delegation at the White House, November 20, 1978.

Gimęs Dzūkijos širdy, Alytuj, 1906 metų gruodžio 6 dieną, Jonukas augo ir pradinius mokslus ėjo savo gimimo vietoje. Žavi, poetiška, sakyčiau optimistinio grožio Dzūkijos gamta formavo berniuko prigimtį. Tai taikos ir harmonijos primatas — toks esminis dzūkiško gamtovaizdžio poveikis. Jaunuolis vystėsi judrus, sumanus. Jį traukė futbolo aikštė, kur smagu valdyti futbolo kamuolio vedimo strategiją. Jis domisi tada Lietuvoje dar neišpopuliarintu krepšiniu. 1922 metais jis lanko Kaune pirmuosius skautų skiltininkų kursus ir tais pat metais steigia Alytuje skautų draugovę. Jis atsiduoda ateitininkų sąjūdžiui. Palaipsniui ateina naujos idėjos, praregimi nauji ir tolesni horizontai. Jaunuolio svarstymuose kyla gyvenimo prasmės ieškojimai — kaip atrasti gyvenimo būdą, kuris naudingas Lietuvai? Dzūkijoje, kaip niekur kitur, amžina lenkų invazijos grėsmė ir tai gundė jaunuolį Joną galvoti apie Karo mokyklą. Kariuomenė yra konkreti talka Lietuvos laisvei...

Tačiau prieš porą metų Lietuvon atvykusio pastoraciniam darbui kunigo Jono Kipp, SJ rekolekcijos Alytaus bažnyčioje paveikė jaunuolį Joną. Jis išvydo naujo

Susitikimas Montrealyje su savo giminaite Rūta Kilmonyte 1960 metais.

Rev. J. Borevicius meets with a relative, Ruta-Lee Kilmonis, in Montreal, 1960.

Susitikimas Chicagoje su "šveicariečiu" rašytoju Jurgiu Gliauda 1952 m.

An encounter in Chicago in 1952 with a fellow "Swiss," writer Jurgis Gliauda.

gyvenimo sferą —dvasinės misijos pasaulį: kunigystę, vienuoliją. Kai ką jis jau buvo skaitęs apie Jėzuitų ordiną. Jis pradeda ruoštis vienuolio gyvenimui, atkanka dvasinio grūdinimosi etapai.

Kiekvieno žmogaus gyvenimo būdo pasirinkimas įvairiai motyvuojamas. Jaunuolio Jono Borevičiaus motyvacija buvo klasiškai aiški: noras būti naudingu žmonėms.

Aukštuosius mokslus jis baigia Olandijoje, kur anksčiau mokėsi jo pasirinkimo įkvėpėjas kunigas Jonas Kippas, SJ.

Jonas Borevičius gavo kunigo šventimus savo vardadienyje., Olandijoje. Jis papildo studijas Vokietijoje ir Belgijoje. Būdamas gabus kalboms, tuoj pat įsijungia į sudėtingąjį misijų pasaulį. Porą metų veikia Estijoje, Talline, jaunimo auklėjimo institute. Jaunas kunigas mėgina savo talentą dramaturgijoje: estiškai parašė vaidinimą "Kalėdų garsai".

Trejetui metų jis pargrįžta Lietuvon. Šiauliuose eina kapeliono pareigas Prekybos institute ir rektoriauja bažnyčioje, kuri dedikuota Jėzuitų ordino įsteigėjui, šven-

Arkivyskupas metropolitas Juozapas J. Skvireckas lanko pabėgėlius.

Iš kairės: kun. Pr. Bastakys, arkivysk. metropolitas Juozapas Jonas Skvireckas, kun. L. Lukošiūnas, ministras Edv. Turauskas, prel. dr. Kazimieras Šaulys, kun. dr. M. Čyvas ir kun. J. Borevičius, SJ 1946 m. Yverdon, Šveicarijoje.

Metropolitan Archbishop Juozapas J. Svireckas visits refugees.

From left to right: Rev. Pr. Bastakys, Metropolitan Archbishop Juozapas Jones Skvireckas, Rev. L. Lukosiunas, Minister Edvardas Turauskas, Msgr. Kazimieras Saulys, Ph.D., Rev. C. Cyvas, Ph.D., and Rev. Jonas Borevicius, S.J., in Yverdon, Switzerland, 1946.

Balfo atstovybė Berne, Šveicarijoje, 1946.

Iš kairės: inž. Pr. Razgaitis, konsulas Steponas Garbačiauskas. kun. Jonas Borevičius, SJ, ministras Edvardas Turauskas, prof. dr. Juozas Eretas ir Leonas Prapuolenis.

United Lithuanian Relief Fund of America agency in Berne, Switzerland, 1946.

From left to right: Engineer Pr. Razgaitis, Consul Steponas Garbaciauskas, Rev. Jonas Borevicius, S.J., Minister Edvardas Turauskas, Professor Juozas Eretas, Ph.D., and Leonas Prapuolenis.

tajam Ignacui. Vokietmečio siaubas praeina nelaimingųjų žydų gelbėjimo nuo genocido ženkle.

Užgriūva didžiojo egzodo dienos. Kunigui Jonui Borevičiui, SJ pavyksta pasitraukti į Vokietiją ir, vėliau, į neutraliąją Šveicariją. Čia jis įsijungia į tarptautinę katalikiškąją labdaros organizaciją Caritas, ir į Balfo atšaką Berne. Jis išrenkamas lietuvių pabėgėlių komiteto pirmininku. Nuo 1946 m. jis apsigyvena Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kur vykdo lietuvių jėzuitų susitelkimo funkcijas. Tai Jėzuitų namų kūryba ir dažnos misinės kelionės — kas yra tarnyba tikintiesiems ir plačiajai visuomenei. Jis įsijungia į Lietuvių Bendruomenės sąjūdžio entuziastų gretas.

Lietuvoje bendradarbiavęs XX Amžiuje ir Ryte, išeivijoje rašo Drauge. Ateityje, Laiškuose Lietuviams.

Tos neišsekamos energijos šaltinis yra sukaktuvininko atsidavimas visuomenės ir individo reikalams, todėl jam nėra pareigos, kuri būtų per stambi arba per smulki. Vizitas Baltuose Rūmuose Lietuvių Bendruomenės delegacijos sąstate arba rekolekcijos mažoj ir tolimoj lietuvių parapijoje; rašinys stambios problemos reikalu arba kantrus buvimas klausyklos klaupte — viskas eina lygioje pareigos ir pagalbos gradacijoje...

Bet gi turi būti atvanga, atostogos, poilsis.

Su ta prielaida sukaktuvininkas sutinka. Nuo jauniausių dienų būdamas sportininkas, jis racionaliai vertina atvangos prasmę. Tai jėgų prisiėmimas tolesniam darbui. Šalia golfo, kuris ant plačių žalių pievų sudrausmina perspektyvos pajutimą, yra dar palaimingos gamtinės stichijos: jūra, smėlis, vasarinis dangus. Intelektualinė gi stichija: knygos. Tai socialinio ir teologinio turinio lektūra ir mūsų mieloji, lietuviškoji beletristika.

Savo sukaktuvinių metų atžymėjimo dingstimi kunigas Jonas Borevičius, SJ gavo Šv. Tėvo palaiminimą, kuris parašytas lietuviškai.

Kokios perspektyvos lietuvybei už tėvynės sienų? Sukaktuvininkas mato vienintelį veiksnį, kuris galės gelbėti arba pristabdyti lietuvius išeivius nuo "tirpinamojo katilo" poveikio. Tai Lietuvių Bendruomenė. Juk visose šalyse, kur yra lietuviški telkiniai, pradėta sistematinga kova prieš pražūtingai žengiantį nutautėjimą.

— Man malonu, — tvirtina sukaktuvininkas, — kad Dievas leido man vykdyti mano gyvenimo šūkį: būti žmonėms naudingu, daryti jiems gera. Būti naudingu lietuvių visuomenei...

Taip sulydydamas religinį ir tautiniai-visuomeninį apaštalavimą kunigas Jonas Borevičius, SJ įneša įdomių spektro spalvų į amžiną Jėzuitų ordino motto "Ad Majorem Dei Gloriam".

Jurgis Gliauda

Kunigas Jonas Borevičius, SJ, Lietuvių katalikų radijo valandos direktorius 1964 m.. Chicago, Ill., prie mikrofono.

Rev. Jonas Borevicius, S.J., director of the Lithuanian Catholic Radio Hour, at the microphone during a 1964 broadcast from Chicago.

ANATOLE FRANCE
Vertė *P. Gaučys*

Baltazaras

Rytai turi karalius, kurie beveik visada esti magai.

Tertulijonas

I.

Tais laikais Baltazaras, kurį graikai vadino arabu, viešpatavo Etijopijoje. Jis buvo gražaus veido, paprasto nusiteikimo ir taurios širdies vyras. Trečiaisiais savo viešpatavimo metais, jam suėjus dvidešimts dvejiems metams, jis išsiruošė aplankyti Sabos karalienę Balkį. Jį lydėjo magas Sembobitis ir eunuchas Menkeras. Jam iš paskos traukė septyniosdešimt penkių kupranugarių karavanas, pakrautas cinamonu, mira ir dramblio kaulu. Bekeliaujant, Sembobitis jam pasakojo apie planetų įtaką ir apie akmenų savybes, o Menkeras jam giedojo liturgines giesmes; tačiau jis jų neklausė ir smaginosi bežiūrėdamas į mažus šakalus, tupėjusius ant užpakalio, pakeltom ausim, nukreiptom į smiltynų horizontą.

Galiausiai, po dvylikos dienų žygiavimo, Baltazaras ir jo palydovai pajuto rožių kvaptį ir netrukus pamatė sodus, supusius Sabos miestą. Ten jie sutiko jaunas mergaites, bešokančias po žydinčiais granatmedžiais.

— Šokis yra malda, — pasakė magas Sembobitis.

—Šias moteris už didelius pinigus parduos, pastebėjo eunuchas Menkeras.

Įžengę į miestą, jie stebėjosi krautuvių, pašiūrių ir dirbtuvių didumu, besitiesiančių priešais juos, o taip pat ir ten sukrautų prekių gausybe. Jie ilgai žygiavo gatvėmis, pilnomis vežimų, nešikų, asilų, jų varovų, ir staiga pamatė marmuro sienas, purpuro palapines ir karalienės Balkis rūmų aukso kupolus.

Sabos karalienė juos priėmė kieme, vėsinamam įkvėpinto fontanų vandens, kuris perlais barstėsi su ryškiu šnabždesiu. Stovėdama apsirengusi brangakmeniais nusagstytais rūbais, ji šypsojosi.

Baltazaras, į ją bežiūrėdamas, labai sumišo. Ji jam pasirodė švelnesnė už sapną ir gražesnė už norą.

— Valdove, —tyliai į jį kreipėsi Sembobitis. — Galvok su karaliene sudaryti pelningą prekybos sutartį.

— Karaliau, saugokis, — pridūrė Menkeras. — Sakoma, kad ji kartais priverčia vyrus ją pamilti.

Paskui, juos pristačius, magas ir eunuchas pasitraukė.

Baltazaras, likęs vienas su karaliene, mėgino kalbėti, pravėrė burną, bet negalėjo ištarti nė žodžio. Jis galvojo, kad karalienė supyks dėl jo tylėjimo. Tačiau karalienė vis tebesišypsojo ir neatrodė esanti įsižeidus. Ji pirmoji prabilo ir švelnesniu už švelniausią muziką balsu pasakė:

— Sveikas atvykęs. Sėskis šalia manęs.

Ir pirštu, kuris atrodė baltos šviesos spinduliu, jam parodė purpuro priegalvius, išdėliotus ant žemės.

Baltazaras atsisėdo, stipriai atsiduso ir, pagriebęs abiem rankom po priegalvį, sušuko:

— Karaliene, aš norėčiau, kad tiedu pagalviai būtų milžinai, tamstos priešai. Tada aš jiems nusukčiau sprandus.

Ir tai besakydamas, jis tuoj taip smarkiai sugniaužė priegalvius savo saujose kad medžiaga sprogo, ir išsprūdo debesys baltų pūkų. Vienas pūkelis, akimirką suplasnojęs ore, nusileido ant karalienės krūtinės.

— Pone Baltazarai, —įraudusi paklausė karalienė, — kodėl tamsta nori milžinus nužudyti?

— Nes aš tamstą myliu, —atsakė Baltazaras.

— Tamsta pasakyk man, — teiravosi Balkis, — ar jūsų sostinėje šulinių vanduo yra geras?

— Taip, — atsakė Baltazaras, nustebęs.

— Aš taip pat esu smalsi žinoti, — vėl klausė Balkis, — kokiu būdu Etiopijoje paruošiami kristalizuoti vaisiai?

Karalius nežinojo ką atsakyti. Ji neatleido.

— Tamsta pasakyk, pasakyk, padaryk man malonumą!

Tada jis, labai besistengdamas, prisiminė etiopų virėjų svarainių meduje paruošimo būdą. Tačiau ji jau nebesiklausė. Staiga jį pertraukė:

— Valdove, sakoma, kad tamsta, esą, mylis karalienę Kandasę, savo kaimynę. Manęs neapgaudinėk: ar ji gražesnė už mane?

— Gražesnė už tamsta? — sušuko Baltazaras, suklupdamas prie jo kojų. — Tai negalimas daiktas!

— Šitaip? Jos akys? Jos lūpos, jos veido spalva? Jos burna?..

Baltazaras ištiesė rankas į ją ir sušuko:

— Leisk man nuimti tą mažyte plunksnelę, nukritusią ant tamstos kaklo ir aš atiduosiu pusę savo karalystės, kartu su išminčium Sembobičiu ir eunuchu Menkeru.

Bet ji atsistojo ir garsiai besijuokdama, pabėgo.

Kai magas ir eunuchas sugrįžo, jie rado savo valdovą susimąsčiusį, kas jam nebuvo įprasta.

— Valdove, ar tik tamsta nebūsi sudaręs gerą prekybos sutartį? — paklausė Sembobitis.

Tą dieną Baltazaras vakarieniavo su Sabos karaliene ir gėrė palmių vyną.

— Vadinas, yra tikra, — tarė jam karalienė Balkis, jiem bevalgant, — kad karalienė Kandasė nėra tokia graži kaip aš?

— Karalienė Kandasė yra juoda, — atsakė Baltazaras.

Balkis guviai pažiūrėjo į jį ir tarė:

— Galima būti juoda ir būti gražia.

— Balkis! —sušuko karalius.

Jis nepasakė nieko daugiau. Ją paėmęs į glėbį, Baltazaras laikė palenkęs jos kaktą prie savo lūpų. Bet jis pamatė, kad karalienė verkia.. Tada jis labai tyliai kalbėjo jai glostančiu, truputį dainuojančiu balsu, kaip kad daro žindyvės. Jis ją vadino savo gėlele ir savo žvaigždele.

— Ko tamsta verki? —- jis klausė ją. — Ką reikia daryti, kad nebeverktum? Jeigu ko pageidauji — man pasakyk, ir aš tuoj įvykdysiu.

Ji paliovė verkti ir paliko susimąsčiusi. Jis ilgai ją prašė jam pasakyti savo norą. Galiausiai ji jam pasakė:

— Aš norėčiau patirti baimę.

Kai Baltazaras atrodė nesupratęs, ji paaiškino, kad jau nuo seniai ji geidavo išgyventi kokį nepatirtą pavojų, bet negalėjo, nes Sabos žmonės ir dievai budėjo ir ją saugojo.

— Tačiau, — ji pridūrė dūsaudama — aš norėčiau nakčia jausti malonų baimės jausmą, įsiskverbiantį į mano kūną. Aš norėčiau jausti plaukus pasišiaušus ant galvos. Ak, kaip būtų gera patirti baimę!

Ji apkabino juodojo karaliaus kaklą ir maldaujančiu vaiko balsu pasakė:

— Štai užstojo naktis. Persirengę, išeikime abu į miestą. Ar norėtum?

Jis norėjo. Tučtuojau ji pribėgo prie lango ir pro pinučius pažiūrėjo į aikštę.

— Vienas elgeta, — ji kalbėjo, — guli prisiglaudęs prie rūmų sienos. Jam atiduok savo drabužį ir mainais paprašyk iš jo tiurbaną iš kuprio plaukų ir šiurkščią medžiagą, kuria jis apjuosė savo strėnas. Skubėk. Aš einu persirengti.

Ir ji išbėgo iš puotų salės, plodama delnais ir tuo rodydama savo džiaugsmą.

Baltazaras nusirengė savo lininę auksu apvadžiotą tuniką ir apsijuosė elgetos audeklu. Jis atrodė kaip tikra vergas. Netrukus pasirodė karalienė, apsirengusi grubiu mėlynu kaimietės drabužiu.

— Eime! — ji paragino.

Ir siaurais koridoriais ji Baltazarą privedė prie mažų durelių, atsidarančių į laukus.

II.

Naktis buvo tamsi. Naktyje Balkis atrodė visai mažytė. Ji atvedė Baltazarą į smuklę, kur rinkosi miesto nešikai ir varovai su paleistuvėmis. Ten juodu abu atsisėdę prie vieno stalo, dvokiančios lempos šviesoje, tirštam ore, matė niekšingus

žmogėnus besipliekiančius kumštimis ir besibadančius peiliais už kokią moterį ar už puoduką surūgusio gėralo, tuo tarpu kai kiti knarkė suvirtę po stalais su sugniaužtais kumštimis. Smuklininkas, išsitiesęs ant maišų, vogčiom sekė gėrėjų muštynes.

Balkis, pamačiusi rūkytas žuvis, kabančias ant palubės sijų, savo bendrui pasakė:

— Aš labai norėčiau paragauti tos žuvies su grūstais svogūnais.

Baltazaras jai ją padavė. Kai ji pavalgė, jis pastebėjo užmiršęs pasiimti pinigų. Tačiau jis tuo nelabai tesirūpino, tikėdamasis su ja išeiti nesumokėjęs sąskaitos. Bet smuklininkas jam pastojo kelią, juos išvadindamas niekšingu vergu ir paika asile. Vienu kumšties smūgiu Baltazaras jį paguldė ant grindų. Daugelis girtuoklių, iškėlę peilius, puolė abu nepažįstamuosius. Tačiau juodasis, apsiginklavęs milžinišku grūstuvu, tarnavusiu grūsti Egipto svogūnams, nudėjo du puolikus ir kitus privertė pasitraukti. Tuo tarpu gi jis jautė prie jo prisigūžusios karalienės kūno šilimą, ir tai jį darė nenugalimą. Smuklininko draugai, nebedrįsdami prisiartinti, iš smuklės gilumos svaidė į jį alyvos ąsočius, alavo lėkštes, degančias lempas ir netgi milžinišką varinį puodą, kuriame šuto ištisas avinas. Šis puodas su baisiu triukšmu nukrito ant Baltazaro galvos, įskėlęs kiaušą. Akimirką jis stovėjo nustebęs, paskui, sukaupęs jėgas, jis tą puodą sviedė atgal su tokia jėga, kad jo svoris nuo to dešimteriopai padidėjo. Su vario smūgiu susijungė baisūs riksmai ir mirštančiųjų gargaliavimai. Besinaudodamas išlikusių gyvųjų siaubu ir bijodamas, kad karalienė nebūtų sužeista, jis ją paėmė į glėbį ir pasileido bėgti tuščiom ir tamsiom gatvelėm. Nakties tyla supo žemę, ir bėgliai girdėjo už jų vis mažėjančius šaukšmus gėrikų ir moterų, kurie kaip pakliuvo, juos vijosi tamsoje. Netrukus jie tegirdėjo tik lengvą teškėjimą kraujo lašų, kurie vienas po kito krito nuo Baltazaro kaktos ant karalienės kaklo.

— Aš tave myliu, —šnabždėjo karalienė Balkis.

Ir mėnulis, prasiskverbęs iš debesų, karaliui parodė drėgną ir baltą švytesį pusiau užmerktose Balkis akyse. Staiga Baltazaro koja paslydo samanose. Apsikabinę jiedu parvirto. Jiem atrodė, kad jiedu nuskendo begalinėje malonioje nebūtyje, ir gyvųjų pasaulis paliovė egzistavęs. Jie dar tebesiskonėjo žavingu laiko ir erdvės užmiršimu, kai auštant gazelės atėjo atsigerti akmenų įdubimuose. Tuo metu praeinantieji plėšikai pamatė juodu begulinčius samanose.

— Jie neturtingi, — kalbėjo plėšikai,— bet mes juos brangiai parduosime, nes jie jauni ir gražūs.

Tada jie prisiartino prie gulinčiųjų, juos supančiojo ir, pririšę prie asilo uodegos, tęsė savo kelionę. Sukaustytas juodasis keikė plėšikus ir jiems grasino mirtimi. Bet Balkis, virpdama šaltame ryto ore, atrodė besišypsanti kažkam nematomam. Jie žygiavo baisioje vienatvėje ligi dienos karštis pradėjo varginti. Saulė jau buvo aukštai pakopusi, kai plėšikai atpalaidavo savo belaisvius ir, pasodinę netoli savęs, uolos pavėsyje, jiem numetė truputį supelėjusios duonos, kurios Baltazaras nesiteikė pakelti, bet Balkis paėmė ir godžiai suvalgė. Ji juokėsi. Plųšikų vadui paklausus, ko ji juokiasi, ji atsakė:

— Aš juokiuos pagalvojusi, kad aš jus visus liepsiu pakarti.

—Iš tikrųjų! —sušuko plėšikų vadas.— Mano miela, keistas ketinimas aidi iš dubenių plovėjos burnos! Be abejo, su pagalba to juodo dabitos tu mus pakarsi!

Girdėdamas tuos užgaulingus žodžius, Baltazaras smarkiai įniršo; jis puolė plėšiką ir taip stipriai suspaudė jo kaklą, kad vos nepasmaugė. Tačiau šis ligi pat kriaunų suvarė peilį į jo pilvą. Vargšas karalius, virsdamas ant žemės, pasuko į Balkį mirštantį žvilgsnį, kuris beveik tuoj pat užgeso.

III.

Tuo metu pasigirdo didelis triukšmas žmonių ir arklių, ir karalienė pažino narsųjį Abnerį, kuris jojo savo sargybos priekyje vaduoti karalienės, apie kurios paslaptingą dingimą išvakarėse jis buvo patyręs. Jis triskart žemai nusilenkė prie jos kojų ir įsakė priartinti neštuvus, paruoštus jai priimti. Karalienė atsisuko į plėšikų vadą ir jam švelniai pasakė:

— Drauguži, tu man nepriekaištausi davus tuščią pažadą, kai aš tau sakiau, kad būsi pakartas.

Magas Sembobitis ir eunuchas Menkeras, stovėję šalia Abnerio, garsiai suriko, pamatę savo valdovą ištįsusį ant žemės, nejudantį, su įsmeigtu peiliu pilve. Jie atsargiai jį pakėlė. Sembobitis, meistriškai valdęs medicinos meną, pamatė, kad karalius dar alsuoja. Jis jį aptvarstė, tuo tarpu kai Menkeras šluostė putas, varvėjusias iš karaliaus burnos. Jie tuoj jį užkėlė ant arklio ir švelniai atvedė į karalienės rūmus.

Per penkiolika dienų Baltazaras baisiai kliedėjo. Jis tolydžio kalbėjo apie rūkstantį puodą, apie griovo samanas ir balsiai šaukė karalienę. Pagaliau šešioliktą dieną, atmerkęs akis, savo galvugaly jis pamatė Sembobitį ir Menkerę, bet šalia jo nebuvo karalienės.

— Kur ji? Ką ji veikia?

— Valdove, — atsakė Menkeras, — ji užsidariusi su Komageno karalium.

— Matyt, jie tariasi dėl prekių pasikeitimo, — pridūrė išminčius Sembobitis. Bet, valdove, taip nesijaudink, nes drugys nuo to dar labiau krės.

— Aš noriu ją matyti! — sušuko Baltazaras.

Ir jis pasileido bėgti į karalienės patalpas, nei senam išminčiui, nei eunuchui nesugebėjus jo sulaikyti. Atsidūręs prie karalienės miegamojo, jis pamatė Komageno karalių beišeinantį, visą padengtą auksu ir kaip saulė žėrintti.

Balkis, išsitiesusi ant purpuro lovos, užmerkusi akis, šypsojosi.

— Manoji Balkis, manoji Balkis! — šaukė Baltazaras.

Bet ji nepasuko galvos ir atrodė tebesvajojanti. Baltazaras prisiartino prie jos ir paėmė jos ranką, kurią ji šiurkščiai ištraukė.

— Ko tamsta nori? — ji tarė.

— Ir tamsta tai klausi? atsakė juodasis karalius, pravirkdamas.

Ji pažvelgė į jį ramiu ir kietu žvilgsniu. Jis suprato, kad ji visa pamiršo, ir jis jai priminė upokšnio naktį. Tačiau ji jam atsakė:

— Iš tikrųjų, aš nežinau, ką tamsta nori pasakyti, pone. Palmių vynas tamstą blogai nuteikia. Atrodo, kad tamsta sapnuoji.

— Ką? — suriko nelaimingas karalius, laužydamas rankas. — Tavo bučiniai ir peilis, kurio žymes dar tebenešioju, ar tai sapnas?..

Ji atsistojo; jos drabužio brangakmenys sukėlė krušos ūžesį ir svaidė žaibus.

— Karaliau, — ji tarė: — šią valandą renkasi mano taryba. Aš neturiu laiko aiškinti tavo sergančių smegenų sapnų. Verčiau eik ilsėtis. Sudiev!

Baltazaras jautėsi bealpstąs, bet stengėsi savo silpnumo neparodyti šiai piktai moteriai, ir nuskubėjo į savo kambarį, kur jis krito apalpęs ir jo žaizda atsivėrė.

IV.

Tris savaites jis išbuvo nieko nejausdamas ir lyg miręs; paskui, dvidešimts antrą dieną atsigavęs, jis nutvėrė Sembobičio ranką, budėjusio drauge su Menkeru, ir, verkdamas, sušuko:

— Ak, ano draugai, kokie judu laimingi, vienas būdamas senas, o kitas panašus į senį!.. Bet ne! Nėra pasauly laimės, ir visa čia pikta, nes meilė yra blogis, o Balkis yra nedora.

— Išmintis žmogų daro laimingą, — jam atsakė Sembobitis.

— Aš noriu ją išmėginti, — tarė Baltazaras. —Bet tučtuojau grįžkime į Etiopiją.

Praradęs tai, ką mylėjo, jis pasiryžo pasišvęsti išminčiai ir tapti magu. Jeigu šis ryžtas jam nebuvo malonus, tai bent teikė ramybės. Kiekvieną vakarą, besėdėdamas savo rūmų terasoje, drauge su magu Sembobičiu ir eunuchu Menkeru, jis žiūrėjo į

nejudančias palmes horizonte arba stebėjo mėnulio šviesą ir krokodilus, beplūduruojančius Nile, kaip medžių kamienus.

— Žmogus niekad nepavargsti bestebėdamas gamtą, — kalbėjo Sembobitis.

— Be abejo, — pritarė Baltazaras, — tačiau gamtoje yra kažkas gražesnio už palmes ir krokodilus.

Jis taip kalbėjo, nes prisiminė Sabos karalienę.

Ir Sembobitis, kuris buvo senas, tarė:

— Yra Nilo potvynio reiškinys, kuris nuostabus ir kurį aš išaiškinau. Žmogus sutvertas tam, kad suprastų.

— Jis yra leistas mylėti, — atsakė Baltazaras dūsaudamas. — Yra dalykų, kurie neišaiškinami.

— Kas jie? — klausė Sembobitis.

— Moters išdavystė, — atsakė karalius.

Tuo gi tarpu Baltazaras, pasiryžęs tapti magu, liepė pastatydinti bokštą, iš kurio viršūnės būtų galima matyti daugelį karalijų ir visą dangaus erdvę. Šis bokštas buvo iš plytų, ir jis buvo aukštesnis už visus kitus bokštus.. Jis buvo statomas ištisus dvejus metus ir jam išmūryti Baltazaras išeikvojo visą tėvo iždą. Kiekvieną naktį jis įkopdavo į to bokšto viršūnę ir ten stebėjo dangų, išminčiaus Sembobičio vadovaujamas.

— Dangaus kūnai yra ženklai mūsų likimų, — jam sakė Sembobitis.

Ir jis jam atsakė:

— Juos reikia pažinti; tie ženklai tamsūs. Bet, juos bestebėdamas, aš negalvoju apie karalienę, ir tai yra didelis palengvinimas.

Magas jam atskleisdavo ir kitas tiesas, naudingas žinoti: esą žvaigždės tartum vinimis prikaltos prie dangaus skliauto, ir kad yra penkios planetos, būtent: Belas, Merodachas ir Nebas, kurie yra vyriškos giminės, Sinė ir Militė —moteriškos. Sidabras, — jis dar aiškino, — atitinka Sinei, kuri yra Mėnulis, geležis — Merodachui, varis — Belui.

Į tai gerasis Baltazaras atsakė:

— Štai žinojimas, kurį aš noriu įgyti. Bestudijuodamas astronomiją, aš negalvoju apie karalienę, nei apie nieką pasaulyje. Mokslai yra palaimingi: jie žmogui neleidžia galvoti. Sembobiti, išmokyk mane mokslo, kuris žmonėse sunaikina jausmą, ir aš tave išaukštinsiu mano tautoje.

Štai kodėl Sembobitis mokė karalių išminties. Jis išmokė aiškinti horoskopą. Baltazaras, bestebėdamas dvylika saulės namų (Zodiako ženklų), mažiau svajojo apie Balkis. Menkeras, tai pamatęs, labai apsidžiaugė.

— Valdove, prisipažink, —vienądien jis tarė, — kad karalienė Balkis po savo aukso rūbais slėpė dvišakas, kaip ožkos, pėdas.

— Iš kur tu ištraukei tokią kvailystę? — paklausė karalius.

— Valdove, taip žmonės tiki ir Saboje ir Etiopijoje, — atsakė eunuchas. — Kiekvienas pasakys, kad karalienė Balkis turi gauruotas blauzdas ir dvišakio rago pėdas.

Baltazaras truktelėjo pečiais. Jis žinojo, kad karalienės blauzdos ir pėdos buvo kaip ir kitų moterų, ir labai gražios. Tačiau ši mintis sugadino atminimą tos, kurią jis taip mylėjo. Jis laikė skriauda, kad karalienės grožis nebuvo be ydų vaizduotėje tų, kurie jos nepažino. Mintis, kad jis mylėjo moterį, iš tikrųjų gražią, bet kuri garsėjo kaip išsigimėlė, jam padarė didelį nemalonumą, ir jis jau nebenorėjo vėl pamatyti karalienę Balkis. Baltazaras buvo nesudėtingos sielos, tačiau meilė visad yra labai painus jausmas.

Nuo tos dienos karalius pradėjo daryti didelę pažangą astronomijoje ir astrologijoje. Jis buvo labai atidus žvaigždžių susijungimams ir jis aiškindavo horoskopus lygiai taip pat tiksliai, kaip ir pats Sembobitis.

— Sembobiti, — jis klausė, — ar tu savo galva atsakai už mano horoskopų tikrumą?

Ir išmenčius Sembobitis atsakydavo:

— Valdove, mokslas neklaidus, tačiau mokslininkai visad suklysta.

Baltazaras turėjo labai gerą įgimtą nuovoką. Jis sakydavo: — Nieko nėra tikra, kas nėra dieviška, o visa dieviška mums paslėpta. Mes veltui ieškome tiesos. Tačiau, štai, padangėje aš suradau naują žvaigždę. Ji graži, ji atrodo gyva, ir kai mirga, tarytum kad dangiška akis švelniai mirksi. Aš esu įsitikinęs, kad ji mane šaukia. Laimingas, laimingas, laimingas, kas gims po šita žvaigžde! Sembobiti, žiūrėk, kokį ši puiki ir žavinga žvaigždė siunčia mums žvilgsnį.

Tačiau Sembobitis nematė tos žvaigždės, nes jis nenorėjo jos matyti. Būdamas mokslininkas, ir senas, jis nemėgo naujovių. Ir Baltazaras, vienas nakties tyloje, kartojo:

— Laimingas, laimingas, laimingas, kas gimė po šita žvaigžde!

V.

Ir taip pasklido gandas visoje Etiopijoje ir apylinkės karalijose, kad karalius Baltazaras jau nebemylėjo karalienės Balkio.

Kai naujiena pasiekė Sabos šalį, Balkis pasipiktino, lyg kad būtų buvusi išduota. Ji atskubėjo pas karalių Komageną, kuris Sabos mieste užmiršo savo valstybę, ir jam sušuko:

— Bičiuli, ar žinai, ką aš tik ką patyriau? Baltazaras manęs jau nebemyli.

— Didelis čia daiktas! — juokdamasis atsakė Komageno karalius. — Svarbu, kad mudu mylimės!

— Bet ar tu nejauti įžeidimo, kokį tas juodis man padarė?

— Ne, — atsakė Komageno karalius, — aš to nejaučiu.

Ji gėdingai ją išvarė ir savo didžiajam viziriui įsakė viską paruošti kelionei į Etiopiją.

— Mes išvykstame šiąnakt, — ji pasakė. —Aš tau nukirsdinsiu galvą, jeigu tu nebūsi pasiruošęs prieš saulėleidį.

Paskui, palikusi viena, ji pradėjo verkšlenti.

— Aš jį myliu! Jis manęs nebemyli, o aš jį myliu! — dūsavo ji savo širdies gilumoje.

Ir taip vieną naktį, kai jis buvo savo bokšte ir stebėjo stebuklingą žvaigždę, Baltazaras, nukreipęs žvilgsnį į žemę, pamatė ilgą, juodą virtinę, kuri tolumoje vingiavo dykumų smėlyje, kaip skruzdžių kariuomenė. Po truputį tai, kas atrodė skruzdės, didėjo ir paliko tiek ryšku, kad karalius pažino arklius, kuprius ir drambliu.

Karavanui priartėjus prie miesto, Baltazaras išskyrė švytinčius kardus ir Sabos karalienės sargybos juodus žirgus. Jis atpažino ir ją pačią. Ir jį apėmė didis nerimas. Jis pajuto ją pamilsiąs ir vėl. Žvaigždė žėrėjo zenite stebuklingu spindėjimu. Žemai, Balkis, gulėdama aukso ir purpuro neštuvuose, buvo mažytė ir švytinti kaip žvaigždė.

Baltazaras jautėsi baisios jėgos prie jos traukiamas. Ir vistik jis, sukaupęs beviltiškas pastangas, nukreipė galvą ir, pakėlęs akis, vėl pamatė žvaigždę. Tada žvaigždė prabilo ir tarė:

"Garbė Dievui aukštybėse ir ramybė žemėje geros valios žmonėms!

"Paimk vieną saiką miros, malonus karaliau Baltazare, ir sek mane. Aš tave atvesiu prie kojų Kūdikio, kuris ką tik gimė prakartėlėje, tarp asilo ir jaučio.

"Ir jis yra Karalių Karalius. Jis paguos tuos, kurie nori būti paguodžiami. Jis šaukia tave, o Baltazarai, nes tavo siela tokia tamsi kaip ir veidas, bet tavo širdis paprasta, kaip mažo vaiko.

"Jis tave išrinko, nes tu kentėjai, ir jis tau suteiks turtų, džiaugsmą ir meilę. Jis tau pasakys: '!Būk vargšas su džiaugsmu, štai kur tikras turtas". Ir dar tau pasakys: "Tikras džiaugsmas glūdi jo atsakyme. Mylėk mane ir mylėk kūrinius manyje, nes tik aš vienas esu meilė".

Su tais žodžiais dieviška ramybė pasklido tamsiam karaliaus veide.

Sužavėtas, Baltazaras klausėsi žvaigždės. Jis pasijuto tapęs nauju žmogum. Sembobitis ir Menkeras, sukniubę kaktas atrėmę į mūrą, ja žavėjosi šalia karaliaus.

Karalienė Balkis stebėjo Baltazarą. Ji suprato, kad jis jau niekad nebemyls jos, nes širdį pripildė dieviškoji meilė. Ji pabalo iš apmaudo ir karavanui įsakė tuč-

tuojau grįžti į Sabos šalį.

Žvaigždei paliovus kalbėti, karalius su abiem savo bendrais nukopė iš bokšto. Paskui, paruošę mirą, jie sudarė karavaną ir išvyko, kur žvaigždė juos vedė.

Vienądien, atsiradę vietoje, kur susitinka trys keliai, jie pamatė du karalius, keliavusius su gausinga palyda. Vienas buvo jaunas ir baltaveidis Jis pasveikino Baltazarą ir jam tarė:

— Aš vadinuos Gasparu, aš esu karalius ir vežu aukso dovaną kūdikiui, tik ką gimusiam Betlėjuje.

Savo ruožtu, priartėjo ir antras karalius. Jis buvo senas, balta barzda dengė jo krūtinę.

— Aš vadinuos Melchioru, — jis tarė. Aš esu karalius ir aš nešu smilkalų dieviškam kūdikiui, atėjusiam žmones išmokyti tiesos.

— Aš vykstu, kaip ir jūs, — kalbėjo Baltazaras. — Aš nugalėjau savo geidulingumą, štai kodėl man žvaigždė kalbėjo.

— Aš — pasakė Melchioras, — nugalėjau savo puikybę, ir štai kodėl aš esu pašauktas.

— Ir aš, — tarė Gasparas, — aš nugalėjau savo žiaurumą, štai kodėl aš vykstu su jumis.

Ir trys karaliai kartu tęsė savo kelionę. Žvaigždė, kurią jie matė Rytuose, ėjo jų priekyje, ligi pasiekusi vietą, kur buvo kūdikis, sustojo.

Pamatę žvaigždę sustojus, jie apsidžiaugė dideliu džiaugsmu.

Ir žengę į patalpą, jie rado kūdikį su Marija, jo motina, ir, parpuolę ant kelių, jį pagarbino. Ir atiduodami savo brangenybes, jie jam dovanojo aukso, smilkalų ir miros, taip, kaip yra pasakyta Evengelijoje.

Prancūzų rašytojas Anatole France (jo tikroji pavardė buvo Jacques-Anatole Thibault) gimė 1844 m. Paryžiuje ir savo vaikystę praleido tarp tėvo knygų. 1881 m. pasirodęs jo romanas "Silvestro Bonardo nusikaltimas", plačiai jį išgarsino. Vėliau jis parašė daug romanų ir novelių, kurių stiliaus ir minties privalumai jį padarė garsiu visam pasauly. Būdamas didelis eruditas, jis sugebėjo atgaivinti praeitį su nepaprastu smulkmenų tikrumu, kuriose daug poezijos ir satyros. Anatole France nebuvo naujų literatūrinių formų kūrėjas, bet jis ligi aukšto tobulumo laipsnio išvystė graktštų, tyrą, apgaulingai paprastą stilių, todėl teisingai laikomas prancūzų prozos meistru.

1921 m. jam paskirta Nobelio literatūros premija.

Kadangi išeivijos spaudoje iki išol nė vienas jo kūrinys nebuvo spausdintas, tariuos būsiant pravartu LD skaitytojus su juo supažindinti. (P. G.)

GYVOSIOS LIETUVYBĖS POEZIJA EILĖRAŠČIŲ KNYGA "ŽIRGELIAI"

K. DUBYSA

Žirgeliai ant stogų, tėvelių puošia namą, nuo amžių nuo senų, lietuvis čia gyvena . . ." skambėdavo laisvoje Lietuvoje jaunimo dainuojamos atgarsiai. Tik atsivertus pirmąjį "Žirgeliai" knygos puslapį, taip ir pajunti iš surimuotų eilučių gyvosios lietuvybės širdį, kutenančios dvasios ir tėviškės gamtos šilimą. Knyga suskirstyta į šiuos penkis skyrius: 1. Lietuva, 2. Motinos diena, 3. Pavasaris, Velykos, Vasara, Ruduo, 4. Žiema, Kalėdos, 5. Visko po truputį. Knygos metrika sako, kad ją išleido "Laisvoji Lietuva." Spausdino Morkūno spaustuvė Chicagoje. Tiražas—1000 egzempliorių, turi 228 puslapius. Kaina nepažymėta, bet pardavinėjama po 5 dol. Knygą parašė mokytoja, poetė Albina Kašiubienė. Tai jos pirmoji eilėraščių knyga. Popieris labai geras, spaudos darbas švarus.

Naujoji eilėraščių knyga "Žirgeliai" maloni paimti į rankas, miela skaityti ir pasigerėti viršeliu, kurį nupiešė autorės brolis dail. Viktoras Liaukus, gyvenąs Hartford, Conn. Autorė sako, kad jai pavadinimas knygos "Žirgeliai" labai patiko, nes primena laisvoj Lietuvoj kaimuose žirgeliais puoštus namų stogus, o be to, žirgeliai ir Tėvybės ženkle, ir dainoj, ir darbe, ir romantikoj.

Iš eilėraščių rimo ir ritmo, lengvo skaitymo, persunktos meilės gamtai, savo tėviškei, motinai, partizanui kovotojui pavergtos Lietuvos laisvės ir jos atstatymo troškimo, taip ir jauti, kad poetės tikslas šią eilėraščių knygą ruošiant buvo, kad ją skaitytų lietuviškasis išeivijos jaunimas, ypač mūsų lituastinių mokyklų atžalynas. Daugumas eilėraščių sueiluoti mažybiniais žodžiais, kurie kalba tiesiai į jaunųjų širdis, tiek apie mūsų brangiąją tėvynę, tiek apie visą kitą. Tam tikslui tokios poezijos mes nedaug turime. Būtų miela, kad į tai atkreiptų dėmesį mūsų jaunimas, mokyklos, tėvai ir visuomenė. Teprigyja mūsų brangioji lietuvių kalba ir poezijos žodžiais.

Albina Kašiubienė-Liaukutė su tėvais ir broliu gyveno Kaune (Tėvai buvo kilę nuo Marijampolės). Kaune ji baigė "Saulės" Mokytojų Seminariją. Kaune ir mokytojavo. Pradėjus mokytojos darbą, ji visa savo buitimi pritapo prie tos profesijos, pamilo mokinius suprasdama ir žinodama jų visus palinkimus, rūpesčius ir džiaugsmus. 1944 metais išvykus į vakarus, Vokietijoj, Augsburge mokė 4 metus lietuvių tremties mokykloje. Atvykusi į Ameriką 1949 metais apsigyveno Reading, Pa. Po kiek laiko atsikėlė į Cicero ir tuoj įsijungė į Cicero Aukšt. lituanistinę mokyklą, kurioje išdirbo 13-ką metų. Be to, dar kurį laiką dirbo Melrose Parko lituanistinėje mokykloje.

Pakeitus gyvenamąją vietą jau 4-ri metai dirba Lemonto Aukšt. mokykloje. Visur mokydama lietuvių kalbą ir literatūrą. Rašinėti eilėraščius pradėjo būdama "Saulės" mokytojų seminarijoj. Tada savo eilėraščių nevertino, net atrodė tik savotišku žaidimu. Mokant Vokietijoj tremties mokykloje vaikus, kai trūko knygų, buvo jai miela ir smagu, kad gali šį tą parašyti, sukurti, suvaidinti, savo kūrinėliu pasirodyti scenoje per šventes ar minėjimus. Amerikoje eilėraščius rašinėjo, autorės teigimu, tik "sau" ir juos dėjo į stalčių. Paaugus sūnui, jam buvo prenumeruotas vaikų laikraštėlis "Eglutė." Norėdama pasitikrinti dedamų į "stalčių" eilėraščių vertę ar tinkamumą, keletą eilėraščių pasiuntė ir laikraštėliui "Eglutė." Laikraštėlio redaktorius prof. dr. Šerksnas atsiųsdamas laikraštėlį, pridėjo padėką už eilėraščius ir raginimą nenutraukti jų rašymą. Ir taip autorė išėjo į viešumą ir į periodinę spaudą, o dabar surinkusi ir sugrupavusi savo eilėraščius juos išleido atskira knyga. Jos eilėraščių prasidėjo rodytis "Eglutėje," "Tėviškėlėje," dienraščio "Draugas," mažųjų skyrelyje "Žvaigždutė," "Laisvojoj Lietuvoj" ir kitur. Dirbant Cicero Aukšt. mokykloje daug jos sukurtų eilėraščių, montažų vaidinimėlių švenčių progomis buvo atliktų scenoje, išpildytų ir Lietuviai Televizijoje programose. Autorė prisipažino, kad ji visur, darbe ar namuose, nešiodavosi popierį ir pieštuką, kad galėtų užsirašyti kilusias gražias ir idealias mintis, poezijai tinkamus posmus. Dabar, kada mūsų brangi Tėvynė Lietuva neša baisų jungą netekus laisvės tylėti negalima. Savo kūrinius surinkusi ir sugrupavusi, dėka "Laisvosios Lietuvos" ir jo leidėjų Onutės ir Valerijonų Šimkų, knyga "Žirgeliai" išvydo šviesą. Literatūrinį ir poezinį knygos įvertinimą, kūlturinės vertės svorį nusakyti palieku tos srities kritikams.

Knygos autorė reiškia didelę padėką "Laisvajai Lietuvai," ypač ONUTEI ir VALERIJONUI ŠIMKAMS už šios knygos išleidimą. Knygą galima gauti šiose vietose: "Drauge," Vaznelių prekyboje, pas B. Brazdžionį, Laisvosios Lietuvos redakcijoje, pas autorę ir pas platintojus.
bus spaskelbta spaudoje.

Užbaigsiu eilėraščio "Didvyrių Tėvynė" paskutiniu posmu:

"Lietuva, tavo takai ir kloniai,
Iaisvės žibintais dega mūs širdy su kova.
Į laisvę mus šaukia namai, girios, gojai,
Į laisvę mus veda tautos vėliava . . ."

LD IŠLEISTOS KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Vytės Nemunėlio **Meškiukas Rudnosiukas.** Spalvotos dail. V. Stančikaitės iliustracijos. Kietais viršeliais. Kaina $4.00

Pridėkite persiuntimui 60 cnt.

Daumanto Čibo **Žaižaras.** Iliustravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Kaina su prisiuntimu $2.50

Danutės Brazytės-Bindokienės **Keturkojis ugniagesys.** Apysakaitė mažiesiems. Su Zitos Sodeikienės iliustracijom.

Kaina su prisiuntimu $2.50

★

Šv. Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga sveikiname visus brangius tautiečius ir linkime visiems kuo didžiausio džiaugsmo ir laimės asmeniškame gyvenime.

Maldaujame Aukščiausiojo, kad sumažintų vargą ir skausmą mūsų pavergtų brolių Lietuvoje.

Trokštame, kad mūsų tautiečiai su meile ir pagarba vieni kitiems uoliai jungtųsi į tautinę, patriotinę veiklą.

Mr. and Mrs. ANTHONY J. RUDIS
Chicago, Illinois

Lietuvos Išlaisvinimo TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukas siųsti ir susirašinėti šiuo adresu:

P. O. Box 21073, Woodhaven, N. Y. 11421.

Aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčių (Tax exempt # 23 - 7367835)

Tautos Fondo valdybos pirm. **J. L. Giedraitis**

Linksmų švenčių visiems linki

DR. WALTER J. KIRSTUK
Physician and Surgeon

3925 W. 59th Street. CHICAGO 29, Illinois

Tel.: REliance 5-1811

BRUNO KEPYKLA
Savininkas **Bruno Macianskis**

Bruno kepykloje kepa

lietuvišką duoną, tortus, pyragaičius

3339 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill. 60608 Tel. CL 4-6376

MATTHEW P. BALLAS
FUNERAL HOME
NOTARY PUBLIC

Albert J. Balton (Baltrunas)
Licensed Manager and Prop.
(212) 782-5043

660 Grand Street
BROOKLYN, N. Y. 11211
(576) 437-1203

C. K. BOBELIS, M. D.
Practice Limited to Genito-Urinary Surgery

5025 Central Ave., St. PETERSBURG, Florida 33710

Office Hours by Appointment — Phone 384-4020

JUOZAS BRIEDIS, Broker

sveikina su šv. Kalėdomis ir Naujais Metais!

BRIEDIS REALTY

4592 Laurel Club Circle **West Bloomfield , MI. 48033**

Telefonas: 855-2951

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujų Metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA
2606 W. 63rd Street, Chicago, Illinois 60629

Telefonai: (312) 778-6900 ir (312) 778-6901

Linksmų švenčių linki

☆ Mūsų nariams

☆ ir visiems lietuviams!

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
ALEX LAURAITIS & WALTER RASK, Owners

9727 So. Western Avenue, Chicago, Ill. 60643 Telef. (312) 238-9787

★ **Rengiame ekskursijas į Lietuvą 1979 metais**

Registruokitės iš anksto!

★ **Sudarome iškvietimus giminių apsilankymui Amerikoje**

★ **Kelionės bilietai į viso pasaulio kraštus.**

ŠVENČIŲ PROGA SVEIKINA —

Televizijų, Radijo ir Suvenyrų Krautuvė
LIETUVOS AIDŲ RADIJO PROGRAMA
Savininkai — **Kazė, Balys** ir **Josephine Brazdžioniai**

2646 W. 71st Street, CHICAGO, Illinois 60629

Telefonas: 778-5374

Klausykite "Lietuvos Aidus" kasdien 8:30 v. v.

Sveikiname švenčių proga!

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDĖLĖ
transliuojama pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais 7-8 val. vak. iš Tautybių Stoties (Station of the Nations) WMZK—1400 AM
Detroit, Michigan.

Vedėjas: **Algis Zaparackas**
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072

Bendradarbiai:
Antanas Zaparackas, Albertas Misiūnas, Edvardas Skiotys, Algis Lapšys

---

Gražių švenčių,
laimingų Naujų Metų!

DR. VYT. TAURAS
Gydytojas ir chirurgas

Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rezidencija

2652 W. 59th St., Chicago, Ill.

PRospect 8-1223 PR 6-5577

FRANK'S TELEVISION & RADIO, INC.
Importuoti ir vietiniai
Pardavimas ir pataisymas
Hi-Fi, — TV, Stereo,

Savininkai:

Savininkas: **Juozas Bendoraitis**

3240 S. Halsted, Chicago Ill. 60608
Tel.: CAlumet 5-7252

DAIL. JUOZO BAGDONO PARODA KULTŪROS ŽIDINYJE

Gražiajame Woodhavene, kur gyvena gana daug lietuvių, dail. Juozas Bagdonas turi savo studiją, kurioje intensyviai dirba. Jis visą laiką skiria kūrybai. Taip jo darbo kambarys yra jau prikrautas naujom drobėm.

Iš tos gausos jis atrinko dalį paveikslų ir surengė savo parodą. Paroda vyko rugsėjo 13-14 dienomis Kultūros Židinyje, Brooklyne. Tąja paroda pradėtas ir naujas veiklos sezonas pačiame Kultūros Židinyje ir New Yorke. Tai buvo septintoji dailininko paroda šiame mieste. Su parodom jis yra apkeliavęs ir kitas lietuvių kolonijas, kitur yra surengęs net po porą parodų.

Dailininkas yra abstraktinio meno puoselėtojas. Mėgsta jis didelio formato kūrinius, kurie darytų įspūdžio savo didybe, bet šioje parodoje dominavo vidutinio formato kūriniai. Bagdonas labiausiai mėgsta aliejinę tapybą, bet čia buvo ir nuotaikingų pastelių, ir temperų, ir net kolažų. Aliejinius dažus jis deda storai, paletės peilį (špaktelį) jis labiau mėgsta nei teptuką. Dažą dėdamas storai, paveikslą tiesiog "nutinkuoja", kad būtų įvairi faktūra. Taip jo paveikslai ir virpa, ir žaidžia įvairiom spalvom.

Dailininkas kadaise tapė realistiškai-impresionistiškai, bet prieš kokius 25 metus paliko anuos laukus ir pasuko į abstraktą. Paklaustas, kodėl jis tai padarė, taip paaiškino.

Būdamas Kolumbijoje, kūrė keramikos kūrinius. Degindamas glazūrą, jis atkreipė dėmesį į spalvų žaismą. Karštos glazūrinės spalvos juda, susilieja, susimaišo viena su kita. Šis stebėjimas ir nuvedė į abstraktą — pabandyti drobėje sukurti panašų judesį ir spalvinį žaismą.

Savo paveiksluose dail. J. Bagdonas vaizduoja dideles erdves, didelius judesius. Lyg būtų išjudintas kosmas savo pagrinduose, lyg būtų išsiveržęs ugnikalnis ir paleidęs į erdvę daugybę formų suktis ir žaisti. Tai kosminis ekspresionizmas, kuris pagauna savo galingu judesiu. Judesį ir erdvę jis dažnai išgauna kontrastuodamas spalvas. Mėgsta paveikslo gilumą padengti gelsvai ar šiaip šviesiai. Ant to fono paskui suveda įvairias formas suktis, viena kitą vytis.

Kartais kampuotos formos pavirsta lyg bangomis, kurios kelias viena paskui kitą, vis atskleisdamos naujas spalvas ir jų žaidimus. Jo aliejinė tapyba mėgsta kampuotesnes formas, o tempera ir pastelė daugiau švelnesnes formas.

Dailininkas Bagdonas turi neišsemiamą fantaziją, išradingumą. Jo paveiksluose nerandame standartinio pasikartojimo, kur dažnai aptinkame kitų dailininkų abstraktiniuose darbuose. Kiekviename kūriny jis

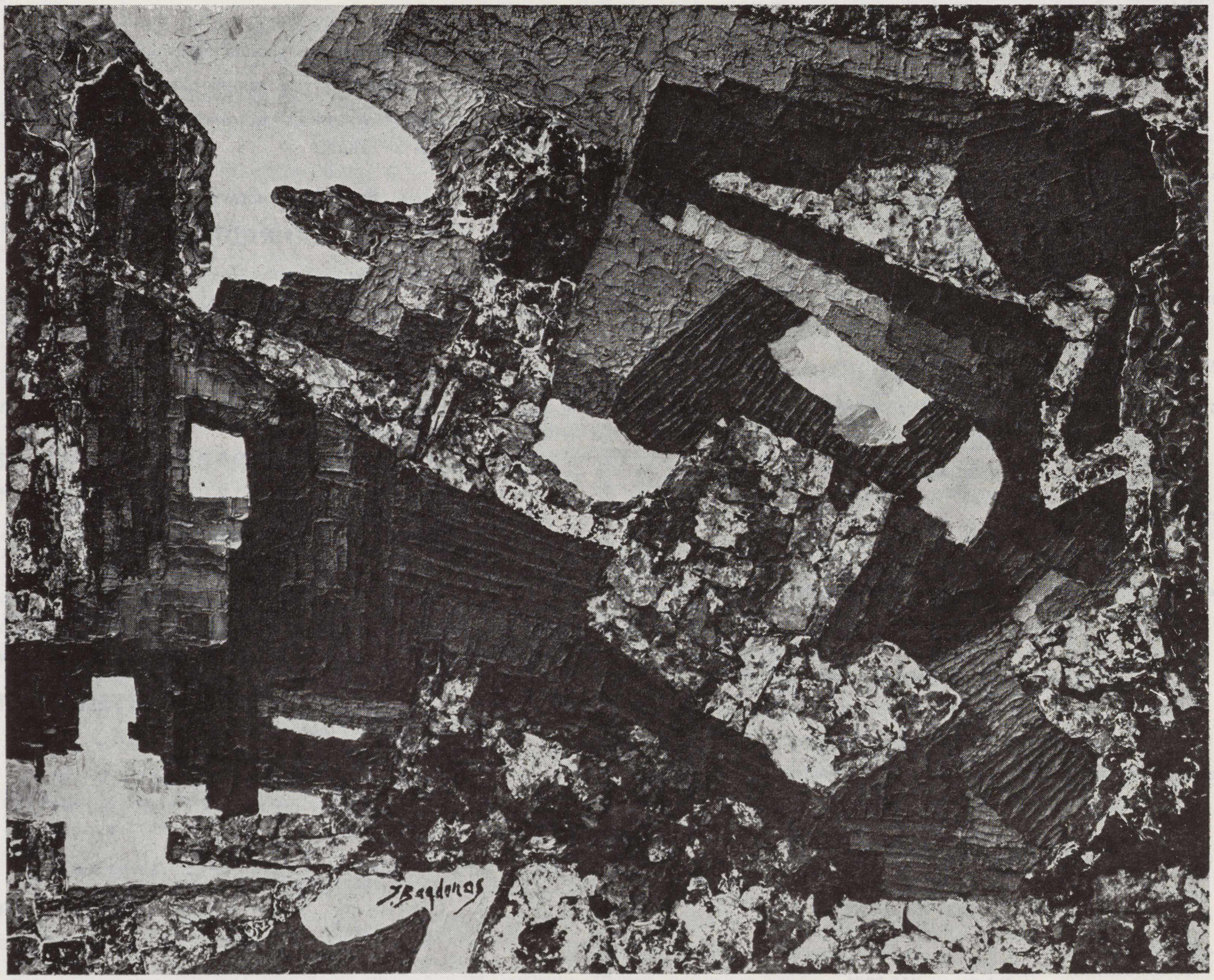

Tornado, aliejaus piešinys Jouzo Bagdono.

Tornado, an oil painting by Juozas Bagdonas —photo Vytautas Mazelis

vis naujas, skirtingas, nesikartojąs, pilnas dinaminio žaismo.

Jo paveikslai suvesti į vieningą kompozicinę konstrukciją, balansuoti. Tai aukšto lygio profesinė kūryba.

Parodoje buvo išstatyta 51 paveikslas. Tai nepaprastai daug, nes patalpos čia nėra tokios jau didelės ir patogios. Didesniuosius savo darbus buvo iškabinęs net vestibiulyje. Tai suteikė parodai iškilmingumo, iš karto laikytojas patenka lyg į kokią meno galeriją — visur pilna naujų paveikslų.

Atidarymo metu rugsėjo 12 d. jis pats kalbėjo, trumpai apžvelgdamas lietuvių dailės kelią, kaip buvo seniau, kaip klostėsi stiliai, kaip įsikūrė Meno mokykla Kaune, kas dabar charakteringa lietuvių dailei.

Parodą rengė ir globojo Moterų Vienybė. *(j. p.)*

Juozo Bagdono Tapyba. Nuotrauka V. Maželio

Oil painting by Juozas Bagdonas

Juozo Bagdono kompozicija, aliejus.

Oil composition by Juozas Bagdonas

NAUJA MOKSLO PRIEMONĖ

Vis daugiau atsirandant lietuviškai silpnai kalbančių vaikų ir jaunimo, mūsų švietėjai pradeda gaminti papildomų mokslo priemonių tam reikalui. Naujausias žingsnis ta kryptimi yra A. Rinkūno paruoštos ir Kanados Federalinės Valdžios subsidijuotas garsinės juostelės, palydinčios to paties autoriaus jau pernai išėjusią vadovėlių seriją "Ar kalbate lietuviškai?"

Į juosteles lietuviškai ir angliškai įkalbėta 60 pamokų, apimančių liet. kalbos fonetikos pagrindus ir pirmuosius žingsnius liet. kalbos gramatikoje. Pomokos telpa penkiolikoje kasečių. Anglų kalba duodami platūs lietuviškojo teksto ir gramatikos pratimų paaiškinimai. Be to, kiekvienoje pamokoje randame vieną lietuvišką dainelę. Kai kurios iš jų yra liaudies dainos, kitos specialiai parašytos kompozitoriaus Fausto Strolio-Viltenio. Daineles įdainavo Toronto "Gintaro" ansamblio daininikės, vadovaujamos G. Paulionienės, kuri taip pat įkalbėjo angliškąją dalį.

Kiekvienoje pamokoje yra ir kasdienių posakių, kaip pasisveikinimai ir kiti einamieji reikalai.

Su juostelėmis kartu eina spausdintas 16-kos puslapių priedas, kuriame telpa metodiniai paaiškinimai ir dainelių tekstai su žodynu.

Užsisakyti galima pavieniui ar visą komplektą iš autoriaus: 53 Burrows Ave., Islington, Ont., Canada, M9B 4W8. Vienos kasetės kaina su priedu—$10.

VISIEMS "LIETUVIŲ DIENŲ" SKAITYTOJAMS LINKSMŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ LINKI

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629
(71-sios ir Campbell Ave. kampas)
HE 4-1818 Res. PR 6-9801

DR. PETER ATKOČIŪNAS
Dantistas
1405 — 49th Court Cicero, Illinois
Tel.: OL 2-4276

ŠIMAITIS REALTY
INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street CHICAGO, Illinois 60629
Office — 436-7878
Res. 839-5568
VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker
Sylvia Krumplis ★ Raimondas Merkys ★ Petras Leipus

P A R A M A
MAISTO IR GĖRIMŲ KRAUTUVĖ
2534 W. 69th Street • Chicago, Illinois 60629
Telefonas: (312) 737-3332
Būdami Chicagoje aplankykite mūsų krautuvę —
Savininkai: Jurgis Janušaitis ir Jurgis Mažeika

"For Amber and Unusual in Gifts"
GIFTS INTERNATIONAL INC.
Natalija ir Jonas Vaznelis, savininkai
2501 West 71st Street — Chicago, Ill. 60629
Phone: 471-1424

Linksmų švenčių linki —
WOODMAC BOWL, INC.
RAINBOW LOUNGE, INC.
7617-29 S. Western Avenue • CHICAGO, Lllinois 60626
WALTER J. KLEMKA — Proprietors — BRUNO G. SHOTAS
Phone: PRospect 8-4646

Siuntiniai į Lietuvą
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
V. VALANTINAS

Linksmų šventų Kalėdų ir sveikiausių Naujųjų Metų!
HEALTHY FOOD
LITHUANIAN RESTAURANT
EASTERN EUROPEAN SPECIALTIES
GRAŽINA SANTOSKI (BIČIŪNAITĖ)
3236 S. Halsted Street Chicago, IL 60608
(312) 326-2724

L I N K S M Ų Š V E N Č I Ų
visiems draugams ir klijentams linki
MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
8929 S. Harlem Ave., Bridgeview, Illinois 60455 • Phone 598-9400
Branch: 4040 Archer Ave., Chicago, Illinois 60632 • Phone 254-4470
Branch: 2657 W. 69th St., Chicago, Illinois 60629 • Phone 925-7400

Lietuviai esame visi,
Lietuvių Fonde ar esi?

Lietuvių Fondas—
išeivijos kraitis laisvajai Lietuvai.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION
2422 West Marquette Road, Chicago, Ill. 60629. • Tel. (312) 925-6897

Lietuviu Fondo narys —
Susipratusio lietuvio pavyzdys.

Testamentuos rašyti:
Lithuanian Foundation, Inc.
Certificate No. 17755

Tax exempt status
CHI - EO - 72—28—A

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
visiems LF šeimos nariams!

LF veikia lietuvių švietimui, mokslui, kultūrai remti ir finansiniam pajėgumui kelti.

Visi lietuviai stokime į LF narių eiles. Tapdami LF nariais, ar testamentu užrašydami Fondui savo palikimą ar jo dalį, atliksime didelį patriotinį darbą savo tautos labui ir savo vardą įamžinsime garbingųjų tautiečių eilėse.

Sveikiname Šventų Kalėdų proga Lietuvių Dienas ir jų skaitytojus ir linkime laimingų Naujųjų Metų!

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Lietuvių katalikų dienraštis

leidžiamas Lietuvių Katalikų Spaudos Dr-jos (Lith. Catholic Press.)

Kun. PETRAS ČINIKAS, M.I.C., adm.

4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629 Telef. (312) 585-9500

GIFTS PARCEL SERVICE, INC.

4059 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Phone 927-5980

P. Nedas, savininkas

PALANGOS RESTORANAS

6918 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60636

Telefonas (312) GR 6-9758

Sveikas lietuviškas ir amerikietiškas namie gamintas maistas

Greitas ir mandagus patarnavimas ● Prašome atsilankyti

Jonas ir Lydia Perkunas

Linksmų švenčių ir geriausių naujųjų metų!

VLADO **ANDRIJAUSKO** *JAUKI UŽEIGA*

Savi – Pas savus!

GERIAUSIAS PASIRINKIMAS
PIGIAUSIOMIS KAINOMIS
VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ LIKERIŲ
IR KITŲ GĖRIMŲ

DRAUGIŠKA APLINKA

778 - 1203

2500 W. 69th Street - Chicago

Su gražiausiais švenčių sveikinimais ir Naujų Metų linkėjimais

SOPHIE BARCUS RADIJO ŠEIMA

ALDONA DAUKUS IR DUKRA SOFIJA

7159 South Maplewood Avenue, CHICAGO, Illinois 60629

Telefonas: HE 4-2413

JONAS TALANDIS

TALANDIS ENGINEERING CORP. — pirmininkas

807-833 Ridge Dr., De Kalb, Illinois 60115 — Telef. (815) 758-4304

Res. (312) 748-2543 — 2560 Oakwood Ter., Olympia Fields, Ill. 60461

Švenčių proga sveikina ir geriausių Naujų Metų linki

KUN. IGNAS URBONAS

GARY, INDIANA

Šv. Kazimiero Lietuvių Parapija

1390 W. 15th Ave., GARY, Indiana 46407

"MARGINIAI" – PREKYBA

Sav. I. SINKEVIČIŪTĖ

2511 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: PR 8-4585

Čia rasite didelį pasirinkimą

kristalinių dalykų, suvenirų, kitų prekių,
drožinių, audinių, visų liet. knygų, žurnalų.

Linksmų švenčių ir geriausių naujųjų metų!

"RAMUNĖ" DELICATESSEN and RESTAURANT

Ona Konkulevičius ● Bronius Zalukas, savininkai

HOMEMADE FOODS FOR ALL OCCASIONS

2547 W. 69th Street
Chicago, Ill. 60629

Telephone
925-4254

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Licensed by Vneshposyltorg.

Maria Noreikienė, Representative

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

2608 West 69th Street — Chicago, Illinois 60629

Office Phone
WA 5-2787

Residence Phone
PR 8-2266

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linki

IRENA ir LEONAS KRIAUČELIŪNAS

12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois 60464

Su geriausiais sveikinimais ir linkėjimais

CONTINENTAL RESTAURANT

Carry Out Service

3139 So. Halsted Street, CHICAGO, Illinois 60608 — Phone: 842-9559

Linksmų Švenčių ir laimingų Naujų Metų

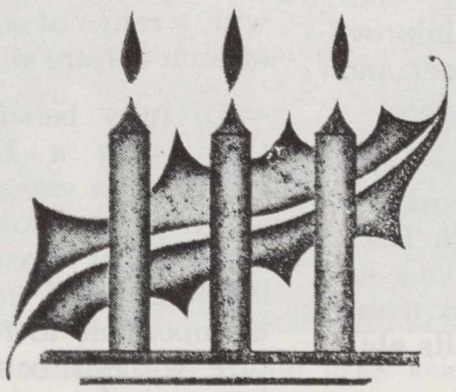

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60636
Tel.: 737-8600

9837 So. Kedzie Ave.
Evergreen Park, IL. 60642
Tel.: 422-2000

John G. Evans, Jr. **Stanley P. Evans**
Funeral Directors

Mašinoms vieta

ENGLISH SECTION

Being from There

an editorial by
MARGIS MATULIONIS

The current fashion in "roots awareness" and its associated discovery of some unsuspected ancestral beginnings poses the inevitable "So what?" We have all come from somewhere else and ascribing to this mere fact a valuable significance on a scale of personal worth or individuation is tantamount to declaring that we are better and unique simply because our ancestors lived elsewhere.

There is a crucial difference in "coming" from and "being" from somewhere else. This difference is of special import to the Lithuanian-American readership of this magazine. Many of us came from or had ancestors who came from Lithuania, but how many of us "are" from there?

The significance of this distinction and its paramount relevancy in this era of media-fostered uniformity is the theme of this essay.

We are unique as individuals in many ways, some derived from heredity, some from the influence of our environment. Whereas the physical processes themselves accede to a rapid peak and then devolve into a long and persistent decline, the spiritual aspects of our being are in constant evolution and change, with the continuing prospect of eventually becoming "better" than we were before.

A short digression into the meaning of the word "better" on the spiritual plane is necessary. In the case of our minds, better is roughly equivalent to more. The more knowledge we possess, the better our minds become. This learning experience should continue throughout our lives and not cease, as it frequently does, with graduation from school. Our capacity to assimilate tremendous amounts of information and pass it on to our descendants in the form of culture is the supreme distinction of the human specie. Existing as a human being means, therefore, constantly working with the mind, improving it, shaping it, making it stronger and more resilient.

This rather muscular metaphor with Platonic overtones nevertheless seems justified by the latest research which finds the brain a computer and the various inputs that we provide it with as so many additional programs that enhance its abilities.

The assimilation, through knowledge, of another culture is not merely the admixture of more information, it is the inclusion of a basic philosophy of life that is different from any other in its structuring of our preceptions. Its paramount expression is the language itself, since language is the outward manifestation of a cultural appreciation of the external world and its stimuli. All cultures are valuable and it is not within the objectives of this essay to attempt an analysis of various cultures, under some paradigm of excellence, if that were possible.

The Lithuanian culture is, therefore, a different way of looking at the world and the very possession of another perspective is important in a world where the lack of an appreciation of different values is the cause of numerous misunderstandings between nations.

There are basically four divisions in the Lithuanian-American ensemble. The first group consists of pre-World War II Lithuanian-Americans whose acquaintance with the American way of life goes back several generations and whose affiliation with Lithuanian culture is simply a benevolent gaze from afar. Then there is the group of those who received all or most of their education in Lithuania before the war and who subsequently have never quite been able to acclimatize themselves to the United States. The third group consists of those Lithuanian-Americans who received their education here, but who have lost their ability to effectively communicate in their ancestral tongue. Finally, the fourth group is in a sort of Limbo . . . with a potential both for great uniqueness and severe disappointments. This is the group of Lithuanian-Americans who speak both English and Lithuanian with complete fluency. They are truly bi-cultural and it is in them that the simultaneous awareness of two different modes of spiritual perception is realistically capable of flowering.

However, this requires a specific kind of spiritual balancing, for subscribing completely to one or another cultural influence carries with it the destruction of the potential harmony of the two cultures expressed synchronously. The programs of the abandoned culture can never be obliterated and their repression, in classical Freudian terms, leads to a cultural neurosis, akin to that felt by Meursault in Camus' **The Stranger.**

If, on the other hand, one decides to use the presence of these two culture-modes of thinking to advantage, the product is a synergistic spiritual instrument with a range of sensitivities exceeding that of each culture when used alone.

To fully benefit from the uniqueness that being a Lithuanian-American involves, it is essential that the Lithuanian language be spoken fluently. This is not to say that a cursory knowledge of the language is of no use whatsoever, but it is impossible to fully participate in a culture without being totally familiar with its most important form of expression. Without fluency in the native tongue, one is just an observer, a spectator, completely left out of the subtleties that are apparent to the initiate. For example, the Lithuanian language, in its declension of nouns, the ending determining the function in the sentence, gives a proper noun six different forms. These become six different modes of existence: i.e. one form when a person is being addressed by name, another when his name is used in a prepositional phrase, and another when he is indicated to be the possessor of something. The only remnant of this practice in English is the possessive case and this kind of simplification has an effect on the speaker in his relationship with both his fellow men and the world around him.

A subsequent article will examine more closely the particularities of both the American and Lithuanian cultures as I perceive them and what I have found the unique mode of their mutual expression to be.

NEWEST BOOKS IN ENGLISH

Opposition to Soviet Rule in Lithuania, 1945-1980, by Thomas Remeikis, Ph.D.

Published by "Institute of Lithuanian Studies Press," Chicago, Illinois.

680 pages. Price $15 plus $1.50 postage. You may order it from "Lithuanian Days," 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Phone (213)664-2919.

Under the Sword of Damocles, a novel by Anatole Kairys. Published by Lithuanian Literary Associates. Translated from Lithuanian by Nijole Grazulis, 252 pages. Price $10 plus $1 postage.

Eternal Dream, selected poems by Jonas Zdanys. Published by Maryland Books, Inc. 68 pages, hard cover. Price $6.00.

Lithuanian Pioneer Priest of New England, (The life, struggles and tragic death of Rev. Joseph Zebris, 1860-1915) by Rev. William Wolkovich-Valkavicius. 214 pgs. Price $6.00 plus $1.00 postage.

NOTICE TO OUR CANADIAN SUBSCRIBERS

In making remittances for subscriptions to "Lithuanian Days," please make out your checks in the following amounts:

On U.S. Banks—$18.00

On Canadan Bank Checks-U.S. dollars—$20.00.

CARDS KEEP THE CHRISTMAS TRADITION ALIVE

SOME OF THE most beautiful Lithuanian craft was, and continues to be, the genius of Christmas season. The joy of holiday festivities combined with the earthen mellowness of centuries of tradition provide fertile backdrop for our fine artists. By request or inspiration, artists convey spiritual and pastoral images in contemporary graphic designs. We see a representative sample on our Christmas cards. They may appear as black and white or several color sketches—creative, sentimental, and modern.

This year, for the first time, readers will probably be receiving at least one vastly different card. It is a four-color separation process photograph of handicrafts made in a traditional medium for folk art—natural straw—and highlights cultural, religious, and Christmas motifs. The card is the progeny of Giedra Gustas and Vincas Stokas, both of Los Angeles, and was produced under the auspices of the Lithuanian Student Scout Association's Vydunas Youth Fund. Ms. Gustas cites her motive for volunteering to produce the card as wanting to share with her American and other nationality friends the timeless beauty and cultural heritage of Lithuania's Christmases. In addition to the production and marketing tasks, both she and Vincas Stokas photographed the four varieties of cards. They were assisted in the graphics, captions, and distribution by volunteers from the student scouts.

The original handicrafts were designed by four different folk artists, some known and some unknown. Two were brought by Elena Juciute from Siberia, where she had been exiled by the communists for her threatening religious beliefs and activities. During her keynote speech at the February 16, 1980 commemoration in Los Angeles, she had displayed various religious and folk handicrafts given to her by compatriots exiled like herself. The gesture, and the art works, symbolized the tenacious commitment to Catholicism and the Lithuanian heritage. One selected from her repertoire is a decoupage in straw representing the gold and silver bas-relief inside the Chapel above the Gates of Dawn, the medieval access to Vilnius. A second from her repertoire is the tulips pattern in tri-colored dyed straw which covers a notebook. Neither artist is identified.

A third photograph is another flat-form decoupage in straw depicting the symmetrical snowflake. The composition has wheat chaff radiating outward with tulip patterns interspersed on a rich blue background. This piece is part of the collection of Ursule Astras of Grand Rapids, Michigan, who is known for her decoupage tree ornaments.

A fourth photograph is of three delicately feathered and angled natural straw Christmas tree ornaments against a verdant background. These are a part of Elena Lembergas' collection of ornaments which gained notoriety in Los Angeles' "Christmas From Many Lands" exhibits at Barnsdall Park Art Center, Los Angeles.

The Vydunas Youth Fund was founded in 1968 in Chicago in memory of Vilius Vydunas—humorist, philosopher and writer—who died in 1953. The Fund provides financial assistance to college youths of Lithuanian descent with either nonrepayable grants or low-interest loans to study or research Lithuanian-related subjects. The Fund also awards an annual $500 prize for exceptional services in promoting cultural and political awareness in youth. This year's recipient was Nijole Pupis who directed the 6th Folk Dance Festival in Chicago. Other recipients have been A. Saulaitis, S.J., for directing the Youth Center in Chicago and expanding opportunities for youth involvement in Brazil, and Dr. Tomas Remeikis for publishing six books in English on Lithuanian political themes. The committee which awards the grants, loans, and prizes is composed of the five operational officers of the Fund. They include V. Mikunas, D. Korzonas, V. Garbonkas, J. Varia-

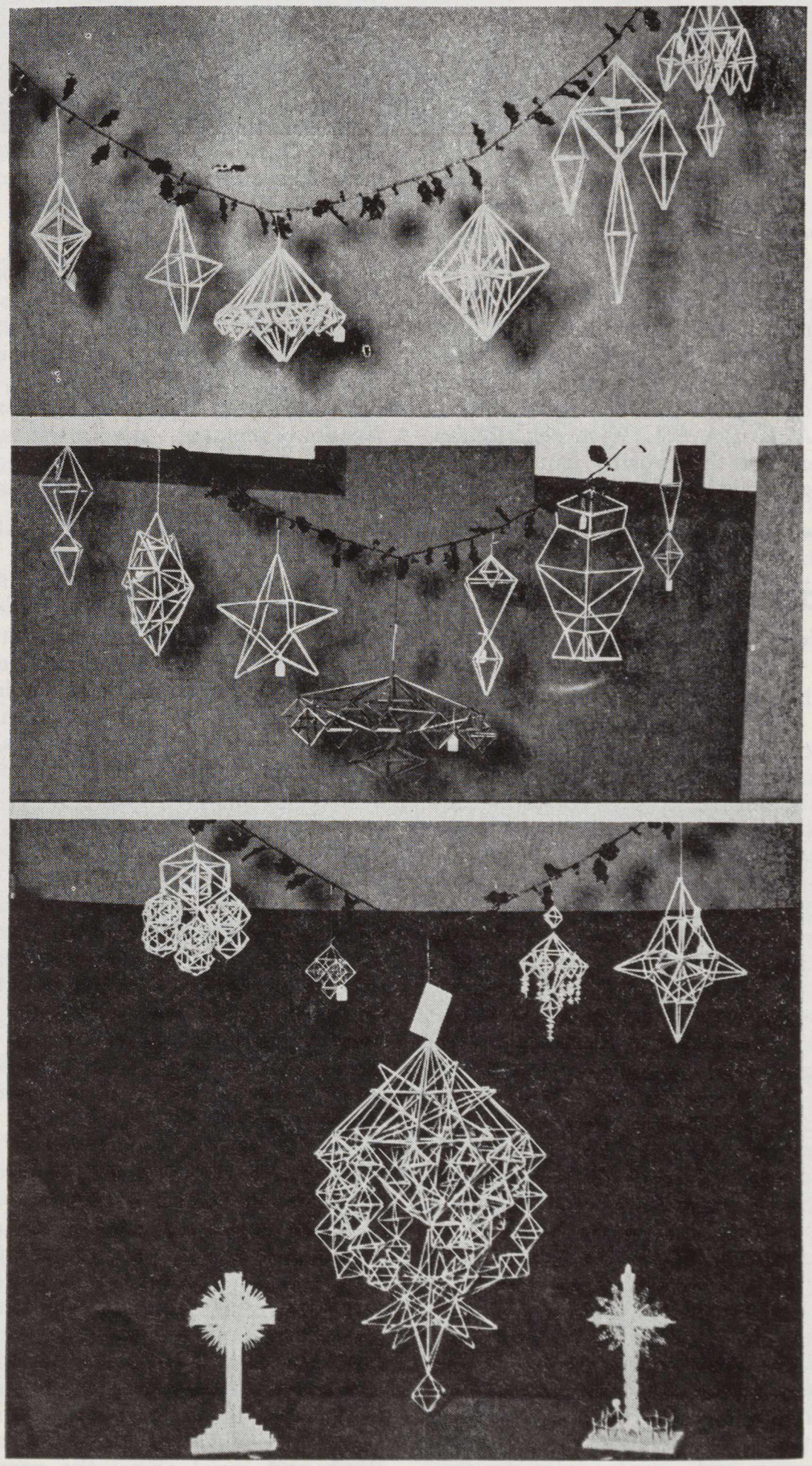

Kal:dų eglutės ornamentai iš šiaudų prieš keletą metų Chicagoje laimėjo pirmą vietą.

Lithuanian Christmas tree ornaments in straw . . . entrants in a Chicago contest.

Giedra Gustas and Vincas Stokas examine the handiwork of a natural straw decoupage box. The four Christmas cards they produced sit the table between them.

Giedra Gustaitė ir Vincas Stokas apžiūri šių metų Akademinio Skautų Sąjūdžio, Vydūno Fondo išleistas Kalėdines korteles.

ko/is, K. Ambutas.

The primary fund-raising activity for the Vydunas Fund is the annual sale of Christmas cards. In past years, well-known Lithuanian artists in the United States such as V. K. Jonyynas, A. Sukunas and A. Kezys, S.J., have contributed their talent for this worthy cause.

Although sales have increased this year by approvimately 25 percent, profits on the cards remained the same due to higher production costs and a reluctance to charge higher prices of the Lithuanian community. Loyal supporters, however, have indicated their appreciation with a five-fold increase in donations to the Fund.

—Ruta Skirius

Human Rights Advocate Sakalys in Madrid

Since his heroic escape from Lithuania last July, Vladas Sakalys is mounting a vocal campaign on behalf of the Lithuanian patriotic movement and human rights efforts in the Western continent. Resignation, though, has never been his strong feature. Prior to his escape, in October 1979, he wrote a protest statement to the Second Secretary of the Central Committee of the LSSR CP regarding the "illegal, unlawful, and immoral" search of his house; in August 1980 he issued a declaration to the Supreme Committee for Liberation of Lithuania that all 45 signatories, including himself, on the "Balt 45 Memorandum" denouncing the Molotov-Ribbentrop Pact were authentic and not coerced; he is now appealing to the delegates of the Madrid Conference to invalidate the Molotov-Ribbentrop Pact, to raise the question of self-determination for Baltic States, and to release and protect all those who freely spoke out for their patriotic and human rights. He advocates a forceful posture on these issues on the part of Western ethnic alliances. All your protests and vigilant monitoring can only help, he is known to say.

The escape and events prior to the escape are now well known. Sakalys, 38 years old, was sentenced the first time for "anti-Soviet activity in 1961, and spent six years in prisons and camps. Subsequently, Sakalys was arrested a few times again for so-called "criminal trespasses," which are often fabricated to harrass oppositionists. By 1978 he lived in Vilnius but kept under constant surveillance. He immediately joined the Lithuanian patriotic movement and signed several protest statements: against the invasion of Afghanistan, against the persecution and the arrests of Terleckas, Skuodis, Peceliunas, and others, and against the Stalin-Hitler Pact.

The event which prompted his escape, he said, was that eight of his friends were arrested for signing a protest against the staging of certain Olympic events in the occupied Baltic states. Sakalys did not want to wait for his own arrest. He estimated that he would have been sentenced to at least 10 years; if he were caught while trying to escape, he might have received 15 years. "Not much difference," he said, "I had nothing to lose by attempting an escape, except my life."

While regretting having to leave his wife and daughter in Lithuania, he still feels leaving was the better option. "If I had been imprisoned, my wife would have scraped to send me packages; now I can send her what she needs," he says.

Sakalys' odyssey from the Soviet Union to Sweden took 20 days. Despite enormous hardships, he managed to swim, climb and crawl across the very strictly guarded Soviet-Finnish frontier. With a bearded, dirty, bloodied face, covered with insect bites, Sakalys knew that he could not feel free in Finland, because the Finnish authorities routinely extradite political refugees to the Soviet Union. He was nearly starving, but was afraid to approach people and did not want to steal. He finally found a helpful old Finnish citizen in a sparsely populated area. "This man saved my life," Sakalys recalls. Understanding that the stranger had fled from the Soviet Union, he fed and sheltered Sakalys, provided him with a map, and gave him food for the rest of the journey. The food lasted ten days—until Sakalys reached the Finnish-Swedish border. He did not dare to cross the bridge at a border town, but walked 12 kilometers north and then swam across the turbulent mouth of the border river, setting foot on Swedish soil.

The Swedish authorities only briefly imprisoned him, and he left for New York when his immigration papers were finalized.

To understand better what Sakalys believes, it may be useful to summarize a few of the statements from his documents.

- Regarding searches ostensibly for the purpose of discovering and seizing publications of anti-Soviet contents, he says: Freedom of expression is a very non-ambiguous and clear concept as it is guaranteed by article 48 of the LSSR Constitution as well as all the international agreements the USSR has entered into. Therefore, article 68 of the LSSR Penal Code "is not only illegal, but also . . . juridically and logically non-sensical."
- Regarding the Soviet authorities' efforts to discredit the "Balt 45 Memorandum" he says: "All arrested individuals during their initial interrogations were intimidated to retract their signatures from said document or to show proof that they never did sign such a document. The purpose of such intimidation by the KGB, according to the witnesses, was to declare this document a work of the imagination, and thus prevent the raising of these facts at the forthcoming Madrid Conference . . ."

Vladas Šakalys

School in Lithuania—A Factory of Atheistic Indoctrination

The following excerpts are taken from an article "The Materialistic Conditioning of Students" by Dr. B. Bitinas, published in the Communist Party's journal "Komunistas" [Vilnius, January, 1980]. They confirm the assertions of the Lithuanian underground press that education in Lithuania has been reduced to crude indoctrination and that religious believers have been transformed into second-grade citizens. They also show that the individual [or the family] have no right to their own "reality" or "truth," but must accept the Communist Party's version of it.

". . . Even under the conditions of socialist society, some children of school age may for various reasons form erroneous conceptions of the phenomenon of reality.

. . . Religion is one of the obstacles obstructing the formation of the communist worldview among the students of our republic . . . The influence of religious ideas is still discernible, especially in the countryside.

"Duty of School—Propagation of Atheism

". . . The fundamental principles of materialistic education emphasize above all that the duty of the school, as a state institution, is to actively propagate the ideas of atheism, to form the students' materialistic worldview. Atheistic education in school must be conducted in such a manner as to make all students conscious that the goals of communist society are incompatible with the religious ideal.

". . . The atheists fight not only against religious ideology, but also **for** the religious students, to make them renounce the misleading religious ideal that deceives man and inculcates submission to exploiters and exploitation.

"Religious students must be reeducated"

". . . Some students form their religious position in school and remain under the influence of religious education. Such students must be reeducated, their views concerning atheism and religion must be essentially changed.

"The tasks of atheist education are as follows: (1) Reeducation of religious students; (2) Atheistic training and toughening of all students; (3) Rearing of militant atheists.

"Religion must be eradicated in childhood"

". . . Social-political and moral education always include the atheistic education as well . . . Research and pedagogical practice indicate that children's religiosity is most easily overcome in the first grades, but by no means later as during young adulthood (up to 10-12 years). The religiosity of an older adolescent acquires the character of religious convictions and is much more difficult to overcome.

"Religious ideas "socially unacceptable"

"Atheistic conditioning is the psychological and practical preparation of a personality to resist socially unacceptable religious ideas.

"Practically, all atheistic ideas must acquire the form of regulations, and subsequently—of convictions . . .

". . . The main instrument of (atheistic) education is the teaching process. The contents of all subjects in the curriculum provides good opportunities to contrast the assertions of materialism and idealism, atheism and religion . . . The teachers must be well acquainted with the position of contemporary religions . . . The most important figure of atheist education is the individual teacher . . ."

(From ELTA, Sept. 1980)

(Whether or not one is religious, choice of religious and philosophical belief is a fundamental freedom. This kind of social programming is an insult to one's integrity. —Ed.)

ON LITHUANIANS AS POLITICAL ANIMALS

How effective are Lithuanians and other Balts in promoting their cause in the national political arena. A discussion with the expert on the political prowess of ethnic groups, particularly from the Baltic States and Ukrania, Dr. Tonu Parming of the University of Maryland, and the Joint Baltic American Committee revealed the following facts:

IN LOBBYING: Balts are considered fairly effective because

—most members of Congress who speak on Baltic issues learned the facts from their Baltic constituency;

—the Helsinki Commission was created out of Congress over other sources of influence;

—Baltic issues are raised in Congress disproportionately to their importance in US foreign policy.

IN RELATIONS WITH THE MEDIA: Balts are judged to not have cultivated good ties with the major media.

IN IMPACT ON THE EXECUTIVE BRANCH: Baltic issues are said to be given much less attention than other issues for such reasons as

—a negative attitude on the part of the upper class, well-educated Anglo-Saxons who get irritated by non-professional representations to government;

—ethnic Russians (and Jews) in strategic executive positions dominate the attention.

IN PREPARING FOR THE FUTURE: Balts are not admitting that their future lies in developing expertise on the Soviet Union, therefore

—youths are not being channeled into Soviet and Russian studies;

—relationships are not being developed with the new wave of Soviet Jews;

—academic influence has dissipated since Lithuanians have segregated themselves from the Slavs by forming the AABS journal;

—VOA will be needing Balts with language capability in Lithuanian and Russian; the lack of candidates may result in elimination of broadcasts to Eastern Europe or replacement by more qualified Jews.

[*From JBANC Public Relations Report,* October 9, 1980)

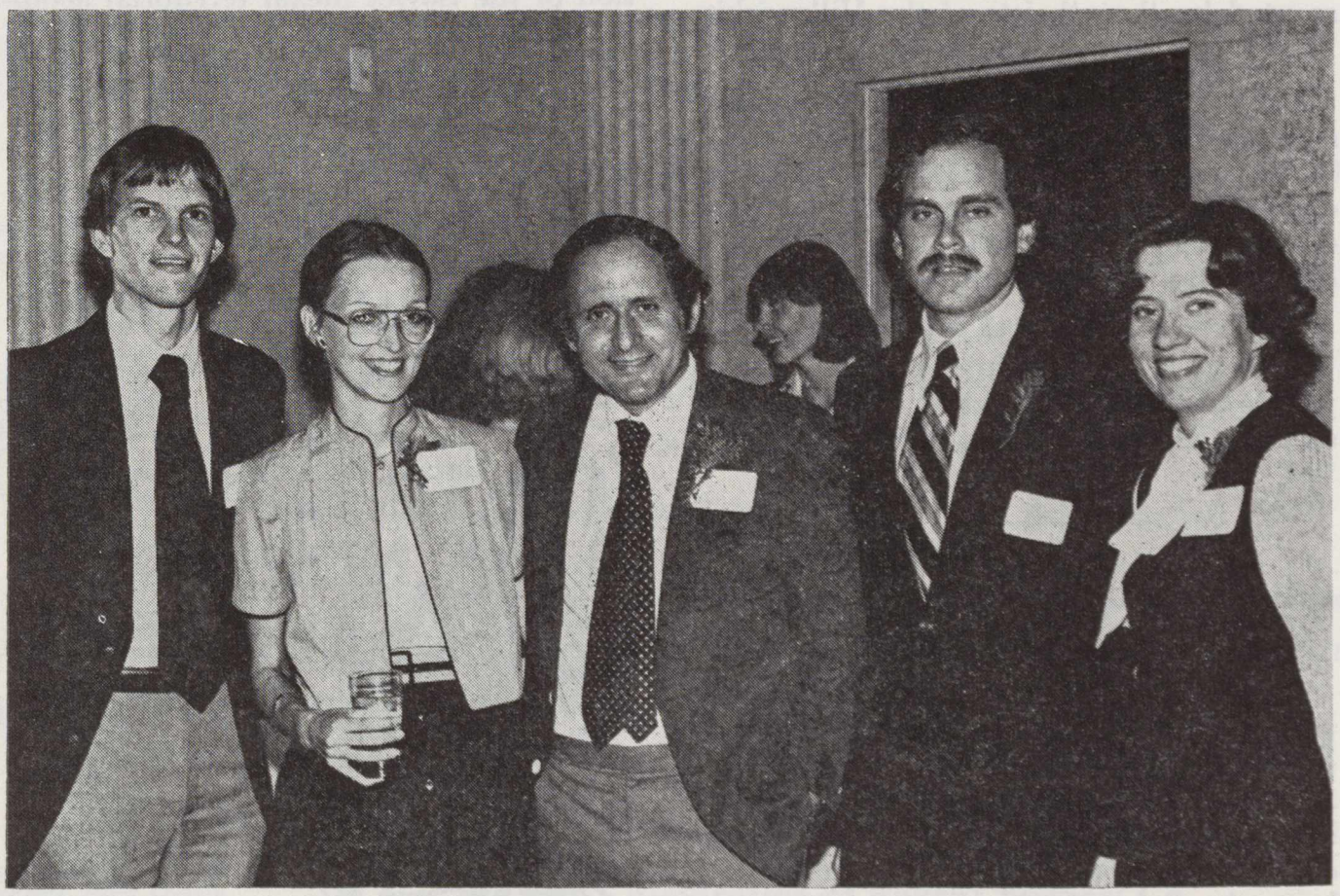

Members of Public Relations Council of USA Lithuanian Community. From left: V. Nakas, A. Barionyte-Connor, Sen. C. Levin, Atty. E. Raskauskas and G. Damusyte.

Lietuvos laisvinimo darbe sėkmingai besireiškiantieji jaunosios kartos darbuotojai. Iš kairės: Visuomeninių Reikalų Tarybos nariai — V. Nakas, A. Banionytė-Connor, sen. C. Levin, adv. E. Raskauskas ir G. Damušytė.

Father Sigitas Tamkevicius

Latest reports from Soviet Lithuania indicate that Fr. Sigitas Tamkevicius, charter member of the Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights (CCDBR) has been arrested in Lithuania and is awaiting trial.

Earlier in the year, Mr. Tamkevicius reported that a 10-an security team conducted a nine-and-a-half hour search of his home. He stated that in all, 336 objects were confiscated. The search was part of a series conducted in an attempt by Soviet authorities to end publication of the **Chronicle of the Catholic Church in Lithuania.** The **Chronicle** has been documenting the violations of human right in Soviet Lithuania.

The activities of the CCDBR were seemingly tolerated by the authorities until mass public support for the Committee's goals surfaced in the form of statements of solidarity issued in Lithuania during the beginning of 1979 and signed by 522 priests and bishops. Fr. Tamkevicius was warned by the authorities to stop his activities or face arrest.

Fr. Sigitas Tamkevicius, born in 1938 and ordained to the priesthood in 1962, has been one of the most active, shrewd and courageous priests in Lithuania. As assistant pastor of Simnas, he catechized children heedless of the possible punishment.

Upon his appointment as pastor of Kybartai, the parish life was revived. Church attendance among children and youth increased. The activity of the Kybartai parish has caused Fr. Tamkevicius to be persecuted by the atheists of the Vilkaviskis Rayon.

He was fined for conducting a procession to the cemetery on All Soul's Day, November 1, 1978. The people came to the defense of their pastor, sending money orders so that their pastor would have enough to pay trial expenses.

Prior to his arrest in June, Fr. Tamkevicius had never been in prison. Two other priests and 15 women have reportedly also been arrested for "anti-Soviet" activities.

BALYS GAJAUSKAS OFFERED FREEDOM

Balys Gajauskas, a member of the Helsinki Watch Group in Lithuania, now serving a 15-year sentence for anti-Soviet agitation and propaganda, has been offered freedom by the Soviet government if he admits to the crimes he's been charged with. He has also been allegedly promised permission to emigrate with his wife and baby daughter. Gajauskas has refused to comply.

[*From "Lithuanian Lifeline"*]

Presiaent Carter Makes Position On Lithuania Known

President Jimmy Carter reaffirmed the continued United States refusal to recognize the "forcible and unlawful incorporation" of Estonia, Latvia and Lithuania into the Soviet Union. In his eighth semiannual report to the U.S. Commission on Security and Cooperation in Europe, released on June 23, Carter said that Soviet authorities "continue to interrogate and . . . harrass" numbers of the Estonian, Latvian and Lithuanian signers of the August 1979 "Baltic appeal." The appeal marked the 40th anniversary of the Hitler-Stalin Pact and the incorporation of the Baltic States into the Soviet Union in 1940.

Carter referred to Principle Eight of the Helsinki Accord which deals with equal rights and self-determination of peoples. He said that the principle reaffirms "the right of all peoples to determine freely their own political status and to pursue their political, economic, social and cultural development without outside interference." Carter noted that "the preferences of ordinary citizens are, of course, difficult to determine in states which allow no political opposition and restrict the right of free expression."

President Carter's statement is one of the strongest affirmations of the United States position toward the Baltic States in many years. It comes at a time when the Soviets are conducting a new wave of repressions against the Lithuanian people. The statement serves notice to Moscow, on the eve of the Madrid Conference, that the United States unequivocally rejects Moscow's contention that the Helsinki Accords meant western recognition of the Soviet illegal territorial acquisitions in East Europe.

[*Taken from ELTA, July 1980*]

Didžiausias kailiu pasirinkimas

pas vienintelį lietuvį kailininką Chicagoje

Furs

NORMANA BURŠTEINĄ

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Didinga "Laisvės Varpo" rudens šventė

Spalio 5 d. So Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje įvyko "Laisvės Varpo" radijo valandėlių kultūrinis renginys — koncertas. Jo suruošimui vedėjui P. Višciniui į talką atėjo specialus rengimo komitetas iš veiklių Bostono ir apylinkių lietuvių: pirmininkas — Stasys Santvaras, nariai: Aloyzas Astravas, Danielius Averka, Juozas Kapočius, Juozas Kuncaitis, Antanas Matioška ir Ona Merkienė.

Koncertą atidarė ir jam vadovavo rengimo k-to pirm. St. Santvaras, poetas, dramaturgas operos solistas, lakiu poetišku žodžiu pasveikindamas "L. V." vedėją, koncerto atlikėjus, talkininkus ir svečius. Pradžios žodyje jis nušvietė "L. Varpo" svarbą ir lietuvių pareigą jį visokeriopai remti.

Kad visų radijo valandėlių programos daugiau būtų remiamos organizacijų ir visuomenės bei spaudos, jų gajumas ir išlikimas būtų užtikrintas neribotą laiką, deja, kol kas taip nėra.

Šio koncerto pradžioje LB Kultūros Tarybos pirm. Ingrida Bublienė, viešnia iš Clevelando, pasakė gerai paruoštą turiningą žodį ir įteikė "L. V." vedėjui Petrui Viščiniui LB Kultūros T. skirtą premiją ($500) už Vilniaus un-to minėjimo programą. (Plačiau apie "L. Varpo" programą ir jo vedėją P. Viščinį žr. š. m. LD spalio nr.).

Koncerto programoje dainavo sol. G. Čapkauskienė; jos repertuarą sudarė lietuvių kompozitorių dainos ir operų arijos. Publikos įvertinta nesibaigiančiais plojimais ir gėlėmis. Jai akompanavo jaunas pianistas Vytautas Bakšys, jau nemažai pagarsėjęs amerikiečių tarpe. Jis pats solo paskambino preliūdų, sonatų ir kt. kūrinių. Tai gražiai auganti nauja mūsų muzikos pajėga.

Koncertas buvo tikra dvasinio pakilimo šventė. Bet jis turėjo ir liūdną dalį: nesimatė auditorijoje jaunų veidų. Kur mūsų jaunimas ir kuo jis domisi?

E. Ribokienė

ACADEME EXECUTIVE SERVICES

Suite 629
1511 K Street, N.W.
Washington, D.C. 20005
(202) 638-1908

International Exec. Services
Cable Address.: Intexser

EVA. M. MIGONIS
EXECUTIVE PRESIDENT

Gražių švenčių ir laimingų naujųjų metų!

"TĖVYNĖS PRISIMINIMAI"

Toronto Radijo programa

Sekmadieniais — 1:30 PM

JONAS R. SIMANAVIČIUS

Programų vedėjas

614 Tednyn Dr. 275-3134 **Missasauga, Ont.**

Our Sincerest Wishes for a Happy Holiday Season

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

A LEGAL RESERVE

FRATERNAL BENEFIT SOCIETY

Non-Profit Solely for Benefit of its Members and Beneficieries

Insurance Certificates $500.00 to $5000.00

71-73 So. Washington Street **Wilkes-Barre, PA 18701**

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujųjų Metų!

A. TVERAS

Registruotas laikrodininkas

Brangenybės, laikrodžiai, juvelyriniai dalykai ir kt.

2646 W. 69th Street Chicago, Illinois 60629

Tel. RE 7-1941

Now in California . . .

Fine Old World Formula

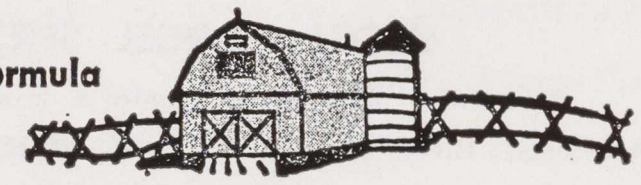

Andrulis FARMERS CHEESE

- High in nutrition, low in fat
- Ideal for most diets
- Choice of plain or salt-free
- Made from Grade A milk

The unique flavor of Andrulis Farmers Cheese will delight the whole family. Eat it plain, or as a side dish with meals. A wholesome addition to any diet . . . a budget-priced gourmet treat.

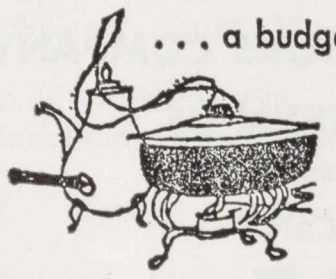

For exciting old-world farmers cheese recipes, write Michigan Farm Cheese Dairy Inc.

Michigan Farm Cheese Dairy, Inc.

FOUNTAIN, MICHIGAN 49410

Švenčių proga sveikina ir geriausių Naujų Metų linki

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PARDUOTUVĖ

ALICE'S FLORIST SHOP

Sav. Alicija ZUPKUVIENĖ

107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418

Gėlės įvairiom progom

Malioniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454-9527; vakare — 835-4149.

Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Gražiausių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

CHRYSLER Plymouth

BALZEKAS MOTOR SALES

4030 South Archer Avenue

Chicago, Ill.

Since 1933

CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER

PHONE: 847-1515

Gražiausių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

NIDA — DELIKATESAI IR VALGYKLA

2617 W. 71st Street, Chicago, Ill. 60629

Telefonas (312) 476-7675

Įvairūs šalti ir šilti valgiai išsinešti ar vietoje pavalgyti
Įvairios sriubos, rūgštus pienas ir šaltibarščiai
Kasdien balandėliai ir cepelinai • tortai • pyragai
Lietuviško skonio dešros

Savininkai **A.** ir **K. Lietuvninkai**

Linksmų Kalėdų švenčių ir geriausių Naujų Metų!

A. PEČIULIS

Remodeling and Construction

Sav. ALOYZAS PEČIULIS

2820 Griffith Park Blvd. **Los Angeles, CA 90027**

Phone 665-7818

Švenčių linkėjimai visiems lietuviams!

SINCE 1955 **Phone (213) 661-6222**

RUOKIS PAINT CO.

Subdivision of Rokal Chemical Co.

Latex Base Paints for Both Indoors and Outdoors

ALL COLORS

P.O. BOX 27204
Los Angeles, CA 90027

J. & V. RUOKIS
Owners

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŠVENČIŲ LINKĖJIMAI

Linksmų švenčių ir laimingų naujų metų!

Danutė Giedraitienė, D.M.D.
Rolandas Giedraitis, D.D.S.
ALMA VILKAS-STOČKIENĖ, D. D. S.
3151 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039

G. "GUS" KAZLAUSKAS, President
ASTRO — ARC CO.

10941 La Tuna Canyon Road, Sun Valley, California 91352
Tel. 875-0980

FOTO STUDIJA "FLATTE OF HOLLYWOOD"

LEONAS KANTAS (Kančauskas) , savininkas

6671 Hollywood Blvd., Hollywood, Ca. 90028 HO 9-8097

Linksmų švenčių visiems LD skaitytojams

ir draugams linki —
BRONĖ STARKIENĖ ir sūnus MILTON STARKUS

1642 Ocean Avenue, Santa Monica, CA 90401

Nuoširdžiausi švenčių sveikinimai!

ARTHUR V. DOBLE
(Arturas Dobilas)
Attorney at Law

12301 Wilshire Blvd., Suite 512
Los Angeles, CA 90025 Phone (213) 5505

MARCELLA AUGUS
PRESIDENT

CROWN ESCROW CORPORATION
2839 Sunset Boulevard, Los Angeles, CA 90026
413-3370

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujųjų Metų!

ANTANO SKIRIAUS ISTAIGOJE

Galima gauti šie patarnavimai:

APDRAUDIMAS:
automobilių, namų, baldų, atsakomybės (Liability).

NOTARO PATARNAVIMAI:
Patvirtinama įvairūs dokumentai ir nuorašai (Public Notary)

PAJAMŲ MOKESČIŲ APSKAIČIAVIMAS

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.
Telefonai: 664-2910 664-2919

Saugi vieta taupyti yra LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

3356 Glendale Blvd., Los Angeles Calif. 90039

NATIONAL CREDIT UNION ADMINISTRATION

Indėliai yra apdrausti iki $100,000.

Be to, taupytojai kas trys mėnesiai gauna aukštus dividendus (7¾%) ir nemokamą gyvybės draudimą iki $2000.

Dėl informacijų kreiptis telef. 661-5276: antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 val. vak. ir šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. dieną.

Kitu laiku telef. 663-1819

Jei trūksta pinigų, čia paskolą gausi geresnėm sąlygom negu kur kitur

---

HOLLYWOOD **LOS FELIZ**

VOKIEČIŲ MAISTO IR DELIKATESŲ KRAUTUVĖ

5126 Hollywood Blvd., Los Angeles, Calif. 90027

Puikios dešros - Fred Reich ir Viennos skanumynai. Duona — German & Lithuanian Bakery. Alus, vynas, kosmetikos reikmenys, įvairūs dalykai dovanoms, kristalas. Šalti užkandžiai baliams ir šeimos šventėms.

Atidaryta: Antrad.-Kevirt. nuo 9-6. Penkt. 9-7, Sest. 9-5. Sekm. ir Pirm. uzdaryta

Tel. 663-4747

GLOBE PARCEL SERVICE

Savininkai ukrainiečiai — Mr. & Mrs. S. KIMAK

2841 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90026. Telef. 413-0177

Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus.
Jei jūsų atsineštų daiktų, čia rasite didelį pasirinkimą, ir gana pigiai, tokių prekių, kurios turi geriausią vertę Lietuvoje.
Daug vietos mašinų pastatymui. Aplankykite mus —

atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p. Sekmadieniais uždaryta.

Taip pat paruošiami kvietimai giminėms iš Lietuvos.

CHRISTOPHER TRAVEL SERVICE

JONAS PETRONIS

2472 GLENDALE BOULEVARD
LOS ANGELES, CA 90039

(213) 660-6600
(213) 086-9247
Home (213) 664-0791

Gražiausių Kalėdų švenčių Su gražiausiais švenčių linkėjimais!

ROQUE and MARK REALTORS COMPANY

ALBINAS MARKEVIČIUS
Apdraudos Agentūra

M. & R. AMERICANA
Insurance Service, Inc.

2802 Santa Monica Blvd. Santa Monica, CA 90404
Tel. 875-0980

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

Dr. S. Andukas, Baltimore, MD.
Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
J. Z. Augustinius, Illinois.
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Begdonas, Santa Cruz, CA.
Pr. Baltuonis, Canada.
Petras Baltrėnas, Calif.
Rev. A. Bertašius, San Elizario, TX.
Dr. C. K. Bobelis, St. Petersburg, FL.
A. Braškys, Ont., Canada.
D. Brazdžionis, Los Angeles, Calif.
Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA.
V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA.
H. Brushauskas, Vokietija.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
John Čiurlionis, PA.
A. Devenis, Santa Monica, CA.
Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
A. Dičius, Santa Monica, CA.
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA.
Bronė Gajauskienė, Santa Monica, CA.
Br. Galinis, Norwell, MA.
J. Girevičius, Ont., Canada.
Paul Gylys, Olympia, Wash.
E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
E. Jonušas, Omaha, Nebr.
Msgr. F. M. Juras, Putnam, Conn.
J. Jurkūnas, Illinois.
A. Kantvydas, Canada.
Kazys Karuža, Los Angeles, CA.
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA.
St. Keterauskas, Los Angeles, Calif.
Dr. P. Kisielius, Cicero, IL.
A. Krisiukėnas, Milton, MA.
E. Kronas, Canada.
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
J. L. Levickas, Chicago, IL.
J. Lukas, Orange, CT.
Dr. J. Mališka, Que., Canada.
F. Masaitis, La Mirada, CA.
A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA.
G. Mažulienė, Santa Monica, CA.
W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
Msgr. L. Mendelis, Baltimore, Md.
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
Rev. S. Morkūnas, Siuox City, Iowa.
A. Musteikis, Fallon, NE.
A. L. Namikas, Glendora, CA.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų!

MULOKAS & ASSOC AIA ARCHITECTS
833 14th STREET SANTA MONICA, CALIFORNIA 90403 (213) 395-2855

KAZYS CHARLIE DARGIS
GENERAL CONTRACTOR
dba
AMBO CONSTRUCTION CO.
Calif. Lic. No. 331737
Telephone
(213) 391-5243
12421 Venice Blvd., Suite 8
Los Angeles, CA 90066

Garbės prenumeratoriai

Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Vladas Pažiūra, Anaheim, CA.
F. Petrauskas, Syracuse, N. Y.
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N. Y.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Sentral, N. M.
Kun. V. Radvina Clover Valley, Calif.
V. Raulinaitis, Santa Monica, Calif.
A. L. Repšys, N. Y.
J. V. Roland, San Francisco, CA.
Petras Sakas, Los Angeles, CA.
J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, Calif.
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, Illinois.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, Mich.
Jonas Talandis, Olympia Fields, Illinois.
"Talka". Hamiltono liet. koop., Canada.
V. Tamošiūnas Detroit, MI.
J. Tamas, Gardena, CA.
Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, Calif.
Kun. Th. Palis, Pittsburgh, CA.
M. Šarauskas, Winn., Canada.
Juozas Truškauskas, Los Angeles, Calif.
Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
Juozas Vitėnas, Washington, DC.
A. Youtz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

Labai ačiū visiems parėmusiems LD žurnalo leidimą. Mūsų lietuviška spauda laikosi tik skaitytojų dosnia širdimi ir parama.

A. Skirius, leidėjas

—o—

AUKOS LD PAREMTI

$100 — Lietuvių Fondas.

$100 — A. Mikulskis, Cleveland, OH.

Po $20 — A. Mažulienė, San Diego Lietuvių klubas.

$10 — Stasys Damulis, Vista, Calif.

R. D. Giedraitis, J. A. Valaičiai

$9 — J. Dženkaitis, LA.

$7 — K. Makūnas, London, Anglija.

$6.50 — A. Backer.

Po $5 — A. Dudoravičius, P. Pranys, A. M. A. Maskoliūnas, J. Čiurlionis, J. Stempužis.

Po $2 — J. Petronis, PA., J. Šileikis, P. K. Laucis. A. Dulskis, A. Gamziukas, A. Čepulis, Br. Dirmantas. A. Dimas, A. Valavičius, A. Kvečas, V. Gečas, V. Kavaliūnas.

Po $2 — K. Tamošiūnas, Dr. J. Sungaila, L. Kiaušas, A. Razutis.

ALBINO MARKEVIČIAUS

apdraudos, namų pardavimo ir visos įstaigos nuo spalio mėnesio pradžios persikelia į naujas, didesnes patalpas

2802 Santa Monica Blvd.,
Santa Monica, CA 90404
Telefonas 828-7525

M & R Americana Ins. Service telef. 453-1735. Adresas 2802 Santa Monica Blvd., S. M.

Rūtos ,Inc. Bend. ir Kalifornijos Liet. Kredito Sąjungos adr. yra 2802 Santa Monica Blvd., Santa Moncia, CA 90404, telef. 828-7525.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

3% — 8 metų su $500.00, minimum
7¾%—6 metų su $500.00, minimum
7½% — 4 metų su $500.00, minimum
6¾% — 30 mėn. su $500.00, minimum
6½% — 1 metų su $500.00, minimum

Savings insrd. to $40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

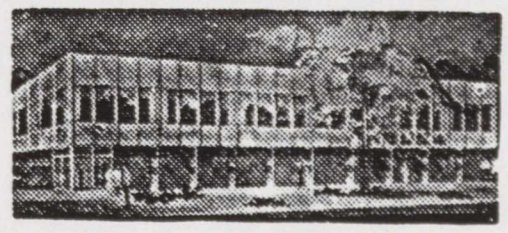

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN
1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650
JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius
Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

BALTIC BAKERY

Juozas ir **Aldona Ankai** — **savininkai**

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
Telefonas: (312) 737-6784
——— **ir** ———
Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Come under our wing

We Care
What Happens to You

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue (at Sacramento) Chicago 60632 phone: 847-1140
6141 Archer Avenue (at Austin) Chicago 60638 phone: 767-5200
2555 West 47th Street, Chicago 60632 phone: 523-1083
301 West Galena Boulevard, Aurora 60507 phone: 892-1140
21 Boulder Hill Pass, Boulder Hill 60538 phone: 897-1166
5100 Forest Avenue, Downers Grove 60515 phone: 963-1140
94th and Roberts Road, Hickory Hills 60457 phone: 598-5050
Hill Creek Shopping Center, Hickory Hills 60457 phone: 599-1977
23 North Main Street, Lombard 60148 phone: 627-1140

EQUAL HOUSING LENDER

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM

FSLIC